

Ikt. sz.: EUB-41/24-5/2019.

EUB-15/2019. sz. ülés
(EUB-31/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2019. november 4-én, hétfőn 10 óra 08 perckor
az Országház főemelet 61. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a brexit aktuális kérdéseiről</i>	5
<i>Az elnök felvezetője</i>	5
<i>Iain Lindsay tájékoztatója</i>	5
<i>Takács Szabolcs Ferenc tájékoztatója</i>	9
<i>Kérdések és hozzászólások</i>	13
<i>Az EU-Mercosur megállapodás elutasításáról szóló H/7588. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	15
<i>Dr. Szél Bernadett hozzászólása</i>	15
<i>Kérdések, vélemények</i>	19
<i>Dr. Szél Bernadett válasza</i>	20
<i>Tájékoztató az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontról</i>	21
<i>Dr. Szél Bernadett felvetése</i>	21
<i>Dr. Kaderják Péter tájékoztatója</i>	21
<i>Kérdések, vélemények</i>	26
<i>Dr. Kaderják Péter válasza</i>	34
<i>Az ülés berekesztése</i>	37

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a brexit aktuális kérdéseiről

Előterjesztő:

Iain Lindsay, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete

Takács Szabolcs, miniszteri biztos, Külgazdasági és Külügyminisztérium

2. Az EU-MERCOSUR megállapodás elutasításáról szóló határozati javaslat (H/7588. szám)
(Dr. Szél Bernadett (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

3. Tájékoztatás az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontokról

Előterjesztő:

Dr. Kaderják Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium államtitkára

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz), a bizottság elnöke

Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke

Bana Tibor (Jobbik), a bizottság alelnöke

Riz Gábor (Fidesz)

Dr. Szél Bernadett (független)

Helyettesítési megbízást adott

Horváth István (Fidesz) Tessely Zoltánnak (Fidesz)

Csöbör Katalin (Fidesz) Riz Gábornak (Fidesz)

Juhász Hajnalka (KDNP) dr. Hörcsik Richárdnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főosztályvezető-helyettes

Dr. Tamás Csaba Gergely bizottsági főmunkatárs

Nyilas Dániel bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Iain Lindsay, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete

Takács Szabolcs Ferenc miniszteri biztos (Külgazdasági és Külügyminisztérium)

Dr. Kaderják Péter államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium)

Megjelent

Tom Whitehead (Egyesült Királyság budapesti nagykövetsége)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 08 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok, hölgyeim és uraim! Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, köszöntöm az Országgyűlés munkatársait, meghívott vendégeinket, és köszöntöm a napirendi pontok előadóit.

Az aláírt jelenléti ív és az eseti képviseleti megbízások alapján jelentem, hogy bizottságunk határozatképes.

A mai napra három napirendi pont megtárgyalását terveztem, amiket képviselőtársaimnak az elmúlt hétvégén írásban kiküldtem. Az első napirendi pontunk: tájékoztató a brexit aktuális kérdéseiről. A napirendi pont előterjesztői: Iain Lindsay, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete és Takács Szabolcs miniszteri biztos a Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről, akiket tisztelettel köszöntök. A második napirendi pontunk az EU-Mercosur megállapodás elutasításáról szóló határozati javaslat, ami Szél Bernadett képviselőtársunk önálló indítványa. Itt döntenünk kell a tárgysorozatba vételről. A harmadik napirendi pont: tájékoztatás az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontokról. Az előterjesztő Kaderják Péter, az Innovációs és Technológiai Minisztérium államtitkára. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e valakinek kérdése, hozzáfűznivalója a napirendi pontok megtárgyalásához. *(Nincs ilyen jelzés.)* Nem látok ilyen jelzést.

Szavazásra teszem fel, ki az, aki támogatja a napirendi pontok megtárgyalását. Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* A jegyzőkönyv számára is megállapítom, hogy bizottságunk egyhangúlag elfogadta a napirendet.

Tájékoztató a brexit aktuális kérdéseiről

Az elnök felvezetője

(A napirendi pont megtárgyalása folyamatos angol-magyar szinkrontolmácsolás mellett történik. - Az elnök hozzászólását angol nyelven folytatja.) Tehát akkor folytassuk az első napirendi ponttal, ami tájékoztató a jelenlegi ügyek állásáról a brexittel kapcsolatban. Először is szeretném üdvözölni két riportőrünket, Iain Lindsay urat, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövetét és Takács Szabolcs miniszteri biztos urat.

Tisztelt Képviselőtársaim! Bizottságunk legutóbb körülbelül fél évvel ezelőtt vitatta meg a brexittel kapcsolatos kérdéseket. Akkor nagykövet úr és Takács Szabolcs úr mindketten szintén jelen voltak. Sok minden változott azóta, de egy dolog biztos a mi számunkra, mégpedig hogy az Egyesült Királyság ma az Európai Unió teljes jogú tagja. Az európai uniós polgárok úgy élnek az Egyesült Királyságban és az európai vállalatok úgy működnek az Egyesült Királyságban, mint a brit kilépés kezdeményezése előtt.

Hölgyeim és Uraim! Szeretném felkérni nagykövet urat, hogy tájékoztassa a bizottságot a legutóbbi és az előre látható eseményekről, és természetesen később a miniszteri biztos úr bemutatja majd a kormány álláspontját. Nagykövet úr, öné a szó!

Iain Lindsay tájékoztatója

IAIN LINDSAY, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete: *(Hozzászólását magyar nyelven kezdi.)* Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm a megtisztelő meghívást. Nagyon örülök, hogy ismét itt lehetek. Köszöntöm miniszter biztos urat,

Takács Szabolcsot, a bizottság tagjait, a jelen lévő képviselőket, a kormányzat és a sajtó képviselőit, valamint diplomatakollégáimat, akiknek a kedvéért, ha nem bánják, most angolul folytatnám. De úgy tűnik, hogy nincs idegen diplomata. *(Derűltsg. - Hozzászólását angol nyelven folytatja.)*

Először is nagyon szépen köszönöm a meghívást. Tisztában vagyok azzal, hogy ez egy nagyon fontos nap itt Magyarországon is, hiszen ma emlékezünk arra, hogy 1956-ban a szovjetek leverték a magyar forradalmat, és szeretném kifejezni tiszteletemet még egyszer mindazok iránt, akik '56-ban ennek az országnak a szabadságáért harcoltak.

Engedjék meg, hogy először a legutóbbi fejleményekről ejtsek szót. A legutóbbi megjelenésem óta, ami áprilisban volt, természetesen nagyon sok minden történt. Emlékeznek arra, hogy az Európai Tanács hozzájárult ahhoz, hogy meghosszabbítsa a határidőt, először május vége volt a végső határidő, most pedig október vége volt. A korábbi miniszterelnök, Theresa May június 7-én lemondott, ennek következtében kialakult egy verseny a tekintetben, hogy ki legyen a párt elnöke és a miniszterelnök. Július 24-én Boris Johnson vette át a miniszterelnöki tisztséget, és az ő véleménye szerint egy olyan alkut tudott kitérgyalni, ami véleménye szerint elfogadhatóbb a brit parlament számára, erről majd később szólok még.

A múlt héten a brit parlamentben történt események alapján ma azt várjuk, hogy december 12-én előre hozott választások lesznek. Ez 1923 óta az első alkalom, hogy decemberi előre hozott választások történnek. Mi a menetrend? A mai napon a Commons tagjai egy új elnököt választanak John Bercow helyére, szerda éjjel után pedig megtörténik a parlament feloszlatása, és elkezdődik a várakozás, ami december 12-ig fog tartani. November 26-a a határidő a választási regisztráció számára.

Ami pedig konkrétan a szavazás módszerét illeti: reggel héttől este tízig lehet majd szavazni, és az éjszaka folyamán, illetve a következő napon jelentik majd be az eredményeket. Nálunk egy tisztán többségi választási rendszer érvényesül, ez azt jelenti, hogy minden egyes választókerületben azt választjuk meg, aki a legnagyobb mennyiségű szavazatot kapja. A közvélemény-kutatások szerint a legutóbbi választáson az emberek az egészségügyi szolgáltatást és a bevándorlást tartották a legfontosabb dolognak, 2015-ben az volt a két legfontosabb téma. Akkor az Európai Unió sokkal kevésbé volt érdekes. Ma azonban a közvélemény-kutatások rámutatnak arra, hogy a brexit a legfontosabb kérdés. *(Tessely Zoltán megérkezik az ülésre.)*

Azonban diplomataként nem spekulálhatok arról, hogy a választások hogyan alakíthatják át a brit belföldi politikai tájképet és az ország jövőbeni kapcsolatát az Európai Unióval, de boldogan adok majd tájékoztatást erről a témáról, ha feláll majd Londonban az új kormány.

Most pedig az új megállapodásról szeretnék néhány szót szólni, ami az Egyesült Királyság és az Unió között létrejött. Október 17-én a brit miniszterelnök és a másik 27 tagállam vezetői megállapodásra jutottak egy új kilépési megállapodás és politikai nyilatkozat formájában. Ennek eredményeképpen az Egyesült Királyság fennakadás nélkül tudja elhagyni az EU-t, és egy olyan keretrendszer ad meg, ami a barátságos együttműködés és a szabad kereskedelem jegyében teszi folytathatóvá az együttműködést. Tehát a kilépés tekintetében elsősorban az észak-írországi jegyzőkönyv módosult, az úgynevezett backstop megszűnt és helyette alternatív megoldások jelentek meg.

Ez azt jelenti, hogy ahelyett, hogy az Egyesült Királyság vámunióban maradna az Európai Unióval, az új megállapodás lehetővé teszi, hogy az Egyesült Királyság - Észak-Írországot is beleértve - kívül marad tehát a vámunióból. Nagyon fontos, hogy a britek önállóan fogják tudni ellenőrizni a jövőben a kereskedelempolitikát. Ez az új

észak-ír protokoll az egyéb backstop-megállapodásokat is felváltja. Ennek eredményeképpen Észak-Írország továbbra is az európai uniós vámokat fogja alkalmazni azon áruk esetében, amik belépnek az Egyesült Királyság területére, és tovább mennek majd Írország, az az Európai Unió felé, de csak akkor, ha ezt az Észak-Írország is kívánja. Tehát ennek eredményeképpen sikerül megszüntetni az úgynevezett kemény határt az Ír-szigeten.

Ami a politikai deklaráció változtatását illeti, világos módon meghatározza az Európai Unióval a következőkben folytatandó kereskedelmi megállapodást. Itt az a cél, hogy egy átfogó szabad kereskedelmi megállapodás jöjjön létre az áruk és szolgáltatások terén, nulla tarifákkal, kiegészítve biztonsági partnerséggel. Együttműködés fog kialakulni az olyan területeken is, mint például a kutatás.

A másik része ennek a megállapodásnak az állampolgárok jogaira vonatkozik, ami az átmeneti időszak, tehát a következő év végéig változatlan marad.

Anélkül, hogy túl sok részletbe bocsátkoznék az elmúlt néhány hét politikai fejleményeivel kapcsolatban, szeretnék rámutatni arra, hogy minden nehézség ellenére a tekintetben, hogy a parlament hozzájáruljon a kilépési megállapodáshoz, október 22-én a képviselők második olvasatban szavaztak a kilépési megállapodás mellett, harminccal többen szavaztak mellette, mint ellene. Ez volt az első alkalom, hogy a Commons amellet szavazott, amiben megállapodtunk az Európai Unióval. Tehát ez egy mérföldkőnek számít. Johnson miniszterelnök úr rámutatott arra, hogy ha újraszavaztják, akkor visszahozza ezt a törvényt jóváhagyás céljából annak érdekében, hogy az Egyesült Királyság legkésőbb jövő év január 31-én vagy azt megelőzően tudjon kilépni. Tehát az új megállapodás kitárgyalása az egyik legfontosabb, sőt a legfontosabb prioritása a kormánynak. A brit kormány ezzel párhuzamosan továbbra is folyamatosan készül minden egyéb lehetőségre, például a megállapodás nélküli kilépésre. A pénzügyminisztérium például 6,3 milliárd fontot tett félre a megállapodás nélküli brexitre. Örülünk annak, hogy Magyarország megtette a szükséges intézkedéseket a bizonytalanságok kezelésére, és nagyon örülök annak, hogy Magyarország kijelölt szakemberei, Takács Szabolcs és munkatársai, eddig is - és remélhetőleg a továbbiakban is - nagyon jól együtt dolgoztak velünk ezeknek a kérdéseknek a kezelésében.

Néhány szó a jövőről. Mindenkinek az az érdeke, hogy az Egyesült Királyság megállapodással lépjen ki az EU-ból. Ennek segítségével elkezdhetjük a tárgyalásokat a jövőbeni kapcsolatunkról. Szeretnénk egy barátságos és konstruktív kapcsolatot, partnerekként, barátokként, és így tudjuk majd kezelni a kihívásokat, amik a jövőben jelentkeznek. A végső cél egy olyan megállapodás, ami a lehető legnagyobb szabad kereskedelmi, legjobb szabad kereskedelmi megállapodást teszi lehetővé a számunkra egyenlő félként és nagyarányú harmonizációs kötelezettség nélkül. Egy olyan kapcsolatról beszélünk, ami a nemzetközi jogon alapul, és nem pedig az európai uniós jogon. Ez azt jelenti, ahogy korábban is mondtam, hogy a vámunióból kilépünk, és a szabályozói kontroll teljes egészében az Egyesült Királysághoz kerül.

A szorosabb együttműködés nemcsak lehetséges, hanem kívánatos is, így például a védelem területén, amennyiben ezen együttműködés szorosabbá tétele mindkettőnk érdekét szolgálja. Mi fogjuk a jövőben a saját kereskedelmünket ellenőrizni, az Európai Unió költségvetésébe pénzügyi befizetéseket nem teszünk. Mi irányítjuk a migrációs politikánkat, ausztrál jellegű pontalapú rendszer segítségével. A saját törvényeink és bíróságaink lesznek szuverén és elsődleges helyzetben, és csak az Egyesült Királyság parlamentje fogja meghatározni az adókat. A kormány elkötelezett abban, hogy széles, mély és rugalmas gazdasági partnerséget működtessen az Európai Unióval. Ennek a részletei tárgyalás témáját képezik majd az Európai Unióval, miután

kilépünk az EU-ból. Azonban továbbra is elkötelezettek vagyunk az együttműködés irányába, hogy a biztonság és a védelem területén jó kapcsolatot alakítsunk ki, és ugyanez vonatkozik Magyarországra, amelyiknek kiváló alapjai vannak.

Most pedig az állampolgárok jogairól szeretnék néhány szót szólni, ami tudom, hogy nagyon fontos terület ennek a bizottságnak a számára, és fontos sok magyar számára. Az állampolgárok jogainak biztosítása mindig egy nagyon fontos prioritás volt számunkra. Egy tisztességes és kölcsönös megállapodásra van szükség, ami mindkét irányba biztosítja az állampolgárok jogait; lehetővé teszi, hogy a meglévő jogaik megmaradjanak, és körülbelül ugyanúgy élhessék az életüket, ahogy azt eddig tették.

Amennyiben sikerül megállapodást kötni, akkor az európai uniós polgárok a jelenlegi feltételek szerint jöhetnek majd Nagy-Britanniába az implementációs időszakban, ami a kilépéssel kezdődik és jövő év december 31-ig tart. Ez azt jelenti, hogy ha egy magyar állampolgár Angliában lakik, akkor nemcsak lakni tud majd ott, hanem folyamatosan mindent tehet, nyugdíjba is mehet, vagy akár semmit sem kell csinálnia, és ugyanez vonatkozik a brit állampolgárokra Magyarországon vagy az EU-ban.

Ha azonban megállapodás nélkül lép ki az Egyesült Királyság az Európai Unióból, akkor a brit kormány unilaterális kötelezettséget vállalt arra, hogy garantálni fogja az EU-állampolgárok számára, akik a kilépés dátumáig ott élnek, hogy ugyanúgy folytathatják az életüket, tehát dolgozhatnak, tanulmányokat folytathatnak ugyanazon alapokon azután is, hogy megtörténik a brexit, ahogy az most történik. Mindkét forgatókönyv alapján azok az EU-állampolgárok, akik 2020. december után is ott akarnak maradni az Egyesült Királyságban, speciális státusz iránt folyamodhatnak, és ez pedig az európai uniós letelepedési program nevet viseli. A program márciusban indult és szeptemberig a 3,2 milliós európai uniós állampolgár közül több mint 1,8 millió ember megkérte ezt, és ez körülbelül majdnem 55 ezer magyarra is vonatkozik.

Az európai uniós polgárok és a családtagjaik, akik legalább öt éve ott élnek az Egyesült Királyságban, letelepedési státuszt kaphatnak, ami azt jelenti, hogy a végtelenségig ott élhetnek. Akiknek azonban nincs meg az öt éve, az úgynevezett előzetes letelepedési státuszt kérhetik meg, amit később lehet majd átalakítani a letelepedési státuszra. A kérelmek beadásának határideje 2021. június 30., de ha nincs megállapodás, akkor korábbi lesz ez a határidő, a következő év december 31-e.

Tehát a magyar és az európai uniós állampolgárok alapvetően maradhatnak az Egyesült Királyságban, mindkét forgatókönyv esetében. Azonban mi a helyzet azokkal, akik újonnan érkeznek? Még akkor is, ha nincsen megállapodás, az EU-s polgárok, akik az exit után lépnek be a területünkre, megtehetik ezt mindenféle korlátozás nélkül a következő év végéig, tanulmányokat folytathatnak és munkát vállalhatnak, mindenféle bevándorlási státusz nélkül. A különbség az, hogy az úgynevezett európai uniós letelepedési programban ők nem vehetnek részt. Ha ott akarnak ezután is, tehát 2020. után is maradni az Egyesült Királyságban, akkor egy úgynevezett európai ideiglenes státuszt kaphatnak, aminek a segítségével további 3 évet maradhatnak az Egyesült Királyságban. Azt követően azonban az új bevándorlási rendszer szerint kell őket kezelni.

Ez a brexit után is nyitva marad, és abban az esetben is, ha nem lesz megállapodás. Az EU-s állampolgárokat, akik a kilépés után lépnek be az Egyesült Királyságba, az előbb elmondottak szerint kezelik. Ez technikailag, gyakorlatilag azt jelenti, hogy az EU-s polgárok számára, akik Angliába akarnak menni a jövő év végéig, nincs semmilyen lényeges változás, és semelyik polgár, európai uniós polgár, aki most ott van nálunk, nem kell hogy kilépjen, elhagyja az országot, függetlenül attól, hogy lesz-e megállapodás vagy nem lesz megállapodás.

Ezzel párhuzamosan felhívtuk az európai uniós tagállamokat arra, hogy megállapodás nélküli esetben védelmezzék a brit polgárok jogait, és nagyon örülök annak, hogy Magyarország volt az egyik olyan ország - az elsők között volt -, amelyik ilyen irányba kezdett munkálkodást. Tehát ez mindenki számára a bizonytalanság időszaka, amit élünk, de szeretném biztosítani önöket, hogy bármi lesz a választások eredménye, én a magam részéről határozottan azért fogok dolgozni, hogy egyre erősebbé váljon az Egyesült Királyság és Magyarország kapcsolata. Ahogy mondtam, nagyon örülök annak, hogyha újra visszahívna ide, és ha ezt hasznosnak tartják, szívesen tartok további előadást. Köszönöm a figyelmet, és szívesen várom a kérdéseket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most megadom a szót Takács Szabolcs úrnak.

Takács Szabolcs Ferenc tájékoztatója

TAKÁCS SZABOLCS FERENC miniszteri biztos (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm mindenekelőtt a meghívásukat a mai ülésre. *(Hozzászólását angol nyelven folytatja)* Engedje meg, hogy nagyon nagy szeretettel köszöntsem nagykövet urat is, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövetét, mert elvállalta azt, hogy részt vesz a magyar parlamentben egy ilyen bizottsági ülésen. És szeretnék köszönetet mondani a kormány nevében is azért, hogy nagykövet úr kifejezte együttérzését az '56-os forradalom hősei és áldozatai iránt, aminek a leverése pontosan a mai napon történt meg 1956-ban. Most pedig engedelmeivel magyarul szeretném folytatni, hiszen a magyar parlamentben beszélünk.

(Hozzászólását magyar nyelven folytatja.) Elnök Úr! Köszönöm még egyszer a meghívást. Ebben a minőségemben, mint a brexit hatásainak felméréséért felelős miniszteri biztos, első alkalommal van alkalmam a bizottságot tájékoztatni arról, hogy a kormány részéről hogyan látjuk a brexitfolyamatot.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium képviselőjében vagyok jelen, de teljes kormányzati koordinációs jogkörrel bír ez a portfólió. Tehát a kormány úgy döntött a nyár folyamán, hogy a kérdés kiemelt jelentőségére való tekintettel létrehoz egy önálló portfóliót, hiszen egy precedens nélküli dolog történik, az Európai Unió egyik tagállama, ráadásul az egyik legerősebb tagállama mind politikai, mind gazdasági értelemben, készül elhagyni az Európai Uniót. Ennek lesznek politikai, társadalompolitikai, gazdasági hatásai, tehát ezt érdemes és célszerű mindenképpen felmérnünk.

Nagyon köszönöm nagykövet úrnak a beszámolóját az elmúlt időszak brit belpolitikai folyamatairól. Én ezeket nem ismételném meg, hiszen csak ugyanezeket tudnám elmondani. Ha megengedik, inkább arról beszélnék, hogy a magyar kormány részéről hogyan viszonyulunk az egész brexitfolyamathoz, hogyan látjuk a kockázatait a különböző kimeneteknek, és mik azok a szempontok, amik a kormány számára a legfontosabbak a brexit tekintetében.

Szeretném én is azzal kezdeni, hogy megköszönjem a nagykövet úrnak, a budapesti brit nagykövetség valamennyi munkatársának és általában a brit kormány képviselőinek, hogy az előző 3,5 évben egy nagyon korrekt, együttműködő és pozitív hangulatú véleménycserét tudtunk folytatni a brit partnereinkkel, mint a magyar kormány különböző képviselői. Ezzel együtt az elején azt is célszerű leszögezni, hogy a brexitfolyamat egyik fontos karaktere, hogy az Európai Unió részéről nem a tagállamok tárgyalnak a brit kormány képviselőivel, hanem az Európai Bizottságnak egy képviselője, akit a 27 tagállam teljeskörűen felhatalmazott és megbízott azzal, hogy képviselje a tagállamok különböző érdekeit.

Michel Barnier és az általa vezetett csoport munkájával a magyar kormány részéről is elégedettek vagyunk. Mindazokat az ígéreteket, amiket megtett nekünk több alkalommal a brüsszeli munkacsoportban, de a budapesti látogatásai során is, teljesítette. Fontosnak tartjuk, hogy a teljes folyamat során a 27-ek egységét sikerült megőrizni az Európai Uniónak. Ez egy komoly politikai teljesítmény. Ez is mutatja, azt gondolom, hogy a brexit egy olyan kérdés, amelynek a jelentőségét mindenki felelősen felmérte, valamennyi 27 tagállam, és az egységet sikerült megőrizni, hiszen ez nyújtja azt a keretet, amely a legnagyobb lehetőséget ad arra, hogy a jövőben is egy korrekt és szoros együttműködés alakuljon ki az Európai Unió, illetve az Egyesült Királyság között, miután valamikor majd kilépnek az Európai Unióból.

A magyar kormány számára politikai értelemben nagyon fontos szempont volt - és azt gondolom, ezt sikerült is végig következetesen képviselnünk -, hogy a brit kormány, illetve a brit parlament valamennyi demokratikus döntését mi tiszteletben tartottuk. Soha nem kérdőjeleztük meg, hogy ez helyes vagy nem helyes, a magyar kormány részéről nem kívánunk beleszólni a brit belpolitikába, hanem bármilyen döntést tisztelettel elfogadtunk, akkor is egyébként, ha ennek a döntésnek a kormány részéről nem örültünk, mint ahogy nem örültünk annak sem, hogy 2016-ban a brit demokratikus népszavazás eredménye az lett, hogy a többség úgy döntött, hogy elhagyják az Európai Uniót.

Magyarország számára ez nem volt jó hír, hiszen a brit kormányok az előző 15 évben is, amióta Magyarország tagja az Európai Uniónak, általában olyan uniós politikát képviseltek, amely nagyon hasonlít a magyar kormány megközelítéséhez, ami az európai integráció működését illeti. Tehát ilyen értelemben az Egyesült Királyság távozásával egy természetes szövetségest veszítünk el, mindazon tagállamok, amelyek egyébként nem a föderalista integrációs modellnek a hívei, hanem sokkal inkább egy szuverenista megközelítésű modellt követnek, azaz csak annyi hatáskört adnának át az Európai Uniónak különböző területeken, amelyekről úgy gondolják - és a magyar kormány is így gondolja -, hogy az Európai Uniót hatékonyabbá meg erősebbé teszik, miközben megőrzik a tagállamok önállóságát, mozgásterét és mindenekelőtt a gazdasági növekedés potenciálját. Tehát politikai értelemben mi nem örültünk ennek a döntésnek, de szeretném hangsúlyozni, hogy azt világossá tettük Brüsszelben is, hogy nem tudjuk elfogadni azokat a politikai hangokat akár az Európai Parlament egyes képviselői részéről, de bizonyos értelemben néhány tagállami képviselő részéről is, amelyek a briteket valamiféle büntetés alá akarták helyezni és ki akarták oktatni csak azért, mert úgy döntött a brit társadalom nagyobbik része, hogy kilépnek. Azt gondolom, ez a demokrácia megcsúfolása, tehát ez egy fontos szempont volt.

Ezzel együtt mi abban vagyunk érdekeltek, hogy az egész brexitfolyamatnak a kimenetele egy olyan politikai légkörben történjék meg, amely legnagyobb potenciált és lehetőséget biztosít ahhoz a kölcsönös érdekhez, hogy a jövőben is egy nagyon szoros együttműködés legyen az Unió, illetve az Egyesült Királyság között, nemcsak gazdasági értelemben, hanem politikai és biztonságpolitikai értelemben is. Az Egyesült Királyság, mint tudjuk, az ENSZ Biztonsági Tanácsának az állandó tagja, globális értelemben is nagyon nagy politikai befolyással bíró ország, amelynek az együttműködésére Európának szüksége lesz, és nagyon örülünk, hogy a különböző brit kormányok, a kormány különböző képviselői rendszeresen világossá tették, hogy csak az Európai Uniót hagyják el, de nyilván nem az európai kontinenst, európai ország marad az Egyesült Királyság, és ezt így is kell tekinteni.

A magyar kormány számára egy másik fontos szempontnak az érvényesítése az volt, hogy egyrészt biztosítsuk az Egyesült Királyságban életvitelszerűen élő honfitársainknak az európai uniós tagságból fakadó, szerzett jogait, és ezzel

párhuzamosan természetesen egyrészt a reciprocitás elvét tiszteletben tartva, de általában a kiváló magyar-brit politikai kapcsolatoknak az érdekeit tiszteletben tartva az itt élő brit állampolgárok részére a magyar kormány részéről ugyanezeket a jogokat párhuzamosan biztosítsuk. Mivel az Egyesült Királyságban a brexitet megelőzően nem volt kötelező regisztrációs rendszer, ezért valójában valamennyi tagállam esetében csak becslések vannak arra vonatkozóan, hogy hány uniós polgár él életvitelszerűen. Magyar tekintetben mi úgy látjuk, hogy körülbelül 150-200 ezer közé tehető azon magyar állampolgárok száma, akik ott élnek, dolgoznak vagy tanulnak, tehát életvitelszerűen tartózkodnak ott, míg Magyarországon körülbelül 5 és 10 ezer közé tehető azoknak a briteknek a száma, akik itt élnek Magyarországon.

A brexithöz kapcsolódóan - és erről nagykövet úr részletesebben beszélt - a brit kormány létrehozott egy olyan regisztrációs struktúrát, amely öt év életvitelszerű és bizonyított tartózkodást követően lehetőséget ad az uniós állampolgároknak arra, hogy kérjék a letelepedési státuszt, majd azt követően adott esetben az állampolgárságot is Nagy-Britanniában. Ezt a mechanizmust néhány hónappal ezelőtt nyitották meg, és ahogy hallhattuk, rendezetlen kilépés esetén 2020 végéig, rendezett kilépés esetén 2021 közepéig nyitva áll ez a regisztrációs lehetőség. A brit statisztikák szerint szeptember végéig 53 600 magyar állampolgár kérte ezt a letelepedett státuszt. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ők feltétlenül az Egyesült Királyságban akarnak maradni az életük végéig, de élnek azzal a lehetőséggel és joggal, hogy brit állampolgárok is lehetnek, de természetesen kettős állampolgárok is maradhatnak. Azt is szeretném jelezni, hogy ezzel egyébként a magyarok a rangsorban a 10. helyen állnak, tehát van 9 olyan uniós tagállam, amelynek az állampolgárai nagyobb számban kérték a letelepedett státuszt. A lista élén Lengyelország áll, közel egymillió lengyel él életvitelszerűen az Egyesült Királyságban, más közép-kelet-európai közösségek, így a románok, a bolgárok is nagy számban kérték a státuszt, de érdekes és talán azt gondolom, a bizottságot is érdekelteti, ezt fontos rögzíteni, hogy van egy olyan percepció, mintha csak a közép-kelet-európaiak élnének nagy számban Angliában; jelentem, hogy Magyarország előtt olyan országok is állnak, mint Spanyolország, Olaszország, Franciaország, amelyek állampolgárai nagyobb létszámban élnek az Egyesült Királyságban, mint a magyarok. Ez hozzátartozik ahhoz a képhez, ami egyébként kialakult a Nagy-Britanniába történő, uniós munkavállalók beáramlásával kapcsolatban.

Egy szó, mint száz, mi úgy gondoljuk, hogy a kormány felelőssége, hogy a szerzett jogokat garantálja, ez sikerült, és ez köszönhető annak, hogy a kormány egyrészt világossá tette az igényeit, másrészt a brit kormány és valamennyi brit kormány rendkívül korrekt és transzparens módon kommunikálja és intézi ezeket az ügyeket, és az Európai Unió nevében Michel Barnier és csapata is korrekt módon képviselte ezeket az érdekeket. Ahogy nagykövet úr mondta, mi ezzel párhuzamosan az itt élő briteknek ugyanezt biztosítjuk. Szeretném megköszönni erről a helyről is nagykövet úrnak, hogy több alkalommal szerveztünk itt Budapesten is olyan lakossági fórumokat itt élő briteknek a nagykövetség szervezésében, ahol a kormány különböző képviselői tudták őket tájékoztatni, hogy hogyan alakulnak majd az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz, a munkavállaláshoz, a gazdasági tevékenységhez fűződő jogaik Magyarországon. Tehát úgy gondolom, hogy ez a magyar érdek ugyanúgy érvényesült, mint az is, hogy legyen egy korrekt politikai együttműködés, bármi is zajlik éppen az Egyesült Királyság belpolitikájában.

A harmadik nagyon fontos érdek nyilvánvalóan a gazdasági-kereskedelmi együttműködéshez fűződik. Magyarország egyrészt egy olyan ország, ahol jelentős brit befektetések vannak, brit cégek a legnagyobb munkaadók közé tartoznak

Magyarországon. De valószínűleg a brit cégek itteni tevékenységét a brexit ilyen értelemben nem érinti egyelőre. A másik nagyon fontos kérdés nyilván a kereskedelmi forgalom és a kereskedelemhez fűződő érdekek, azok szabályozási struktúrája majd a kilépést követően. Van egy olyan szektor, amely kiemelten érzékeny a brexit folyamataira, ez a közlekedési szektor általában véve Európában, de ez Magyarországot is érinti. Nyilvánvalóan, ha létrejön majd egy vámhatár az Európai Unió és az Egyesült Királyság között - ha és amennyiben, ezt még nem tudjuk -, akkor a kontinens országait kompon elhagyó európai fuvarozóknak fel kell készülniük az új vámeljárássokra, az új vámtarifákra, általában az új kereskedelemre. Vannak olyan magyar cégek, amelyek tevékenységének egyötöde a brit piacra fókuszál. Ezekkel a cégekkel, a különböző érdekvédelmi szervezetekkel a kormány részéről kapcsolatban vagyunk, a kéréseiket, az igényeiket folyamatosan meghallgatjuk, becsatornázzuk, és igyekszünk az európai uniós partnerekkel, illetve a britekkel úgy egyeztetni, hogy a legkevésbé érezzék annak a negatív következményeit, ha valóban létrejön majd egy olyan struktúra, hogy vámhatár lesz az Unió és az Egyesült Királyság között.

Ami a jövőbeli kapcsolatokat illeti a kereskedelempolitika tekintetében, a magyar kormány részéről ezt világosan elmondtuk, hogy mi abban vagyunk érdekeltek, hogy a legszorosabb gazdasági együttműködés jöjjön létre a britekkel a kilépést követően. Magyarország számára az Egyesült Királyság lesz a legnagyobb kereskedelmi partnerünk az Unión kívül, miután kiléptek. Tehát van érdekünk, és vannak olyan termékcsoportok, amelyekben Magyarország jelentős exportőr Nagy-Britanniába. Van egy termék például, a csemegekukorica vagy fagyasztott kukorica, amely tekintetében Magyarország a legnagyobb importőr az Egyesült Királyságban, tehát ennek a szektornak a védelme nyilvánvalóan kiemelt figyelmet érdemel.

Az biztató, hogy a brit kormány részéről is, és ez a Theresa May-, illetve a Boris Johnson-kormány részéről is elhangzott, hogy ők is egy hasonló szoros együttműködésben érdekeltek, bár nyilvánvalóan más-más megközelítése van a Theresa May-, illetve a Boris Johnson-kormányoknak abban, hogy milyen uniós szabályok vonatkoznak majd a kereskedelemre, de egyelőre amit látunk, hogy december 12-én lesz egy választás az Egyesült Királyságban. Ezt meg kell várnunk. Addig természetesen, mint ahogy idáig sem szóltunk bele a brit belpolitikába, a választási eredményeket követően kell értékelni a helyzetet. Magyarország mindig azt támogatta, hogy lehetőség szerint legyen egy rendezett kilépés. A rendezett kilépés nagyobb esélyt ad a jövőbeli szoros politikai és gazdasági együttműködésre, és a 27-ek egységét Magyarország mindig megtartotta, csakúgy, mint a 26 másik tagállam. Ezt az elején is hangsúlyoztam, most is elmondom még egyszer, hogy ez egy fontos szempont volt.

Az biztató, hogy egyelőre, bár a brit kormány részéről még végleges vámtarifátételeket nem tudtak közölni, a brit alsóházban néhány hete kezdődött meg az a vita az ottani képviselők között, hogy hogyan látják a brit kormány elképzeléseit a vám-együttműködésről, a vámtarifákról. Annyit tudunk, és ez pozitív, hogy ezt már jelezték a kormány részéről, hogy amennyiben akár megállapodás nélkül is lépne ki, az első 12 hónapban a termékeknek csak egy töredékére vezetnének be vámokat. Ez körülbelül 11-13 százaléka a teljes termékskálának uniós vonatkozásban, és ha megnézzük az előző 2-3 év magyar-brit kereskedelmi forgalmát, illetve az áruskálát, akkor azt látjuk, hogy azon termékek esetében, amik jellemzően megjelentek a magyar-brit kereskedelemben, az új brit vámelképzelések az áruk 6 százalékát érintenék. Tehát a magyar-brit forgalom tekintetében a teljes áruforgalom 94 százalékára nem lesznek vámok, amennyiben ez a vámelképzelés fog megvalósulni, amit most legutóbb a brit kormány képviselt. Tehát nyilvánvalóan lesznek változások, ezekre fel is kell készülni,

de azt gondolom, hogy a kormány részéről egyrészt folyamatosan konzultálni kell az érintett vállalatainkkal, másrészt higgadtan kell kezelni ezt a kérdést. Én úgy látom, hogy Nagy-Britanniában is nagyon sokan úgy gondolják, mint ahogy itt Magyarországon, hogy a jövőbeli szoros együttműködésnek kölcsönös érdekei vannak. Nagyon fontos az egész folyamat tekintetében, hogy ezt a szempontot mindig tartsuk szem előtt.

Úgyhogy a magyar kormány részéről pillanatnyilag itt tartunk. Várjuk, hogy mi történik a brit belpolitikában. Ami érdekes, hogy a december 12-ei választás, ami '23 óta nem volt decemberben, tehát bizonyos brit hagyományokat a brexit felbontott, ez pont ugyanarra a napra fog esni, mint amikor az Európai Tanács összeül december 12-13-án. Ez egy érdekes helyzet lesz, hogy míg a 27-ek miniszterelnökei Brüsszelben tárgyalnak különböző ügyekben, addig Nagy-Britanniában választást tartanak, és az kérdés, hogy a brit miniszterelnök ilyen helyzetben ott tud-e lenni az Európai Tanácson, vagy valakit meg kell bízni a képviselével. Tehát nagyon sok nyitott kérdés van még.

Egy biztos, hogy mi nagyon örülünk annak, hogy a britekkel közösen az Unió tagjai vagyunk. Ahogy elnök úr fogalmazott az elején, most is állandó tagjai az Európai Uniónak, és mi így is tekintünk Nagy-Britanniára, egy olyan országra, amely komoly hagyományokkal rendelkezik, és amellyel való kapcsolatrendszer és annak a jövője egy kiemelt magyar érdek. Köszönöm szépen én is a lehetőséget, és ahogy nagykövet úr is mondta, állok rendelkezésre, ha vannak kérdések.

Kérdések és hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen nagykövet úrnak és miniszteri biztos úrnak a beszámolóját. Engedjék meg, hogy elsőként nagykövet úrnak bizottságunk nevében megköszönjem azt a munkát, amit az elmúlt 2-2,5 évben végzett a brit-magyar kapcsolatok területén. A brexit miatt rendkívüli időket élünk nemcsak Nagy-Britanniában, hanem Európában is, és bizottságunk nevében megköszönöm, hogy ön mindvégig egy korrekt kapcsolatra törekedett az Egyesült Királyság és Magyarország között, nemcsak a brexit bekövetkeztéig, hanem ön mindig előretekintett a hosszú távú együttműködésre. Ez mindnyájunk érdeke.

Megköszönöm Takács Szabolcs Ferenc miniszteri biztos úrnak a munkáját is, hiszen nem véletlenül a kormány önt kinevezte miniszteri biztosnak, azt is mondhatnám, hogy egy önálló portfólióval, hiszen Magyarország számára nagyon nagy jelentősége van a brit-magyar kapcsolatoknak, ezen belül is a brexitet ezért kezeltük és kezeljük kiemelten.

Nem véletlen, hogy Orbán Viktor miniszterelnök úr az egyik Európai Tanácsülésen mondta, hogy ő egy fair brexitet szeretne látni. Ezzel megütötte azt az alaphangot, ami hála istennek most már folyamatosan érződik a 27-ek és az Egyesült Királyság között.

És innen, a messzi távolból is megköszönöm Michel Barnier főtárgyaló úrnak azt a munkát, ami önmagában véve is egy nagy diplomáciai teljesítmény, hogy a brexittárgyalások során a 27-ek egységét meg tudta őrizni. Ez nagyon nagy dolog az Európai Unió jövőjét tekintve is.

Egy biztos, ahogy említette nagykövet úr és miniszteri biztos úr is, mi egy fontos szövetségest veszítünk el. Ha a parlamenti kapcsolatokat nézem, akkor az elmúlt 10 évben nagyon sokszor egyeztettem a brit kollégákkal. És itt megint csak megköszönöm sir William Cash elnök úrnak, aki az alsóház európai bizottságának elnöke és Lord Boswellnek, aki a felsőházi bizottság elnöke volt, immáron nyugdíjas, akik mindvégig mellettünk voltak, és nagyon sok közös ügyben együtt harcoltunk. Egy biztos, hogy ezt a szövetséget mi tovább szeretnénk folytatni, annak ellenére, hogy a COSAC következő

ülésein remélhetőleg már mint megfigyelők vesznek részt, és a brit választás eredményeképpen nem biztos, hogy tudják folytatni a kiváló munkájukat, de úgy hiszem, hogy az utódok is tovább fogják folytatni ezt a kapcsolatot.

Hölgyeim és Uraim! A vitát megnyitom. Akinek kérdése, véleménye van, kérem, most jelezze. Összegyűjtjük a kérdéseket és a véleményeket, és akkor visszaadom majd a szót nagykövet úrnak és miniszteri biztos úrnak. Bana alelnök úré a szó elsőként, tessék parancsolni!

BANA TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Nagykövet Úr! Miniszteri Biztos Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégeink! Először is én is szeretném megköszönni nagykövet úrnak a munkáját, valamint azt a korrekt beszámolót, amit megtett a mai bizottsági ülésen, nem első alkalommal, hiszen már nagyon sokszor vendégül láttuk itt az európai uniós ügyekkel foglalkozó bizottság ülésén. Minden alkalommal megfelelő szakmaisággal beszámolt az aktuális helyzetről, és válaszolt is a felvetésekre, kérdésekre. És természetesen ugyancsak köszönöm miniszteri biztos úrnak is a kiegészítéseket, amiket megtett a kormányzat oldaláról, és megvilágította azt, hogy a magyar kormány milyen módon közelíti meg ezt a kérdést.

Szintén szeretném megköszönni a nagykövet úrnak azt, hogy megemlékezett az 1956-os forradalom és szabadságharc vérbe fojtásáról, aminek a mai napon van az évfordulója. Tudom azt, hogy nagykövet úr minden esetben nagyon figyelt arra a munkája során, hogy akár egy évfordulóról legyen szó, akár bármilyen más olyan fontos eseményről, ami Magyarország történelme, múltja, vagy adott esetben jelene szempontjából meghatározó, akkor megfelelő módon megnyilatkozzon, és én azt gondolom, hogy ezért elismerés illeti önt.

Rendkívül fontosnak tartom megjegyezni, hogy a Jobbik álláspontja szerint is az Magyarország érdeke, hogy egy megfelelő megállapodás mentén és rendezett módon menjen végbe a brexit, de akár így történik, akár végül más lesz a kimenetele ennek, az mindenképpen fontos, hogy Magyarország a lehető legszorosabb kapcsolatokat tartsa majd fenn az Egyesült Királysággal a továbbiakban is, hiszen gazdasági, kulturális, oktatási, politikai és minden más értelemben is ez hazánk érdeke.

Természetesen, ahogy arról miniszteri biztos úr is szólt, kiemelten fontos számunkra az Egyesült Királyságban tanuló vagy dolgozó honfitársaink helyzete és az, hogy ez a brexitet követően is a lehető legjobb maradjon, és az ő érdekeiket érvényesíteni tudjuk. Részletkérdés ugyan - és nem is szeretnék itt belemenni nagyobb vitába -, de azért sokkal nagyobb lakosságszámú országok esetében, amiket említett a miniszteri biztos úr, az kézenfekvő, hogy nagyobb létszámban is vannak jelen az Egyesült Királyságban azok a személyek, akik akár Spanyolországból, Olaszországból érkeznek - és említett további példákat is -, vagy Lengyelország szintén idehozható Kelet-Közép-Európából, de én azt gondolom, hogy nekünk elsőrendűen az ott élő honfitársaink érdekeit kell képviselnünk, és meggyőződésem szerint ebben nincs is vita köztünk.

A legfontosabbnak azt tartom - és ezzel zárom gondolataimat -, hogy Magyarország az Európai Unió tagjaként, az EU és az európai értékek iránt elkötelezett, valamint a demokratikus értékek iránt elkötelezett országgént a továbbiakban is a lehető legszorosabb kapcsolatot ápolja majd Nagy-Britanniával és ennek érdekében reményeim szerint minden politikai erő meg fog tenni minden tőle telhetőt a következő időszakban. Szerintem ebben egy nemzeti konszenzusról beszélhetünk, és bízom benne, hogy pártállásra való tekintet nélkül egy ilyen hozzáállás lesz majd jellemző a következő időszakban. Még egyszer köszönöm szépen a beszámolókat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Körbenézek, nem látok több kérdést, illetve véleményt.

Tisztelt Nagykövet Úr! Tisztelt Miniszteri Biztos Úr! Ahogy elhangzott, a magyar Országgyűlés Európai ügyek bizottsága mindig figyelemmel kísérte az elmúlt két és fél év során a brexit eseményeit. Ahogy az egyik bizottsági ülésen mondtam, számomra ez olyan, mint egy Forsyte Saga, egy „brexit saga”, egy véget nem érő történet, és ember legyen a talpán, aki tudja éppen, hogy hol tart a tárgyalás a brit főtárgyaló és az európai uniós főtárgyaló között.

Egy biztos: nagykövet úr valóban mindig korrekt tájékoztatást adott, és ez számunkra nagyon-nagyon fontos, hiszen bizottságunkon keresztül is Magyarország közvéleménye bizonyos mértékig tájékozódik a brexit állásáról, nemcsak a kint tanuló, dolgozó honfitársaink jövője miatt, hanem egyáltalán a magyar-brit gazdasági kapcsolatok miatt. És én mint egykori skót diák mindig kiemelttem kezeltem a fiataljainknak az Egyesült Királyságba való utazását és tanulmányait, hiszen nem mindegy az, hogy a magyar diákok mennyiért, milyen ösztöndíjért tudnak a brit egyetemeken tanulni, és természetesen nagyon fontos a brit-magyar gazdaságban azoknak a részben vegyesvállalatoknak vagy brit vagy magyar vállalatoknak a működése az Egyesült Királyságban vagy éppen Magyarországon, amelyek tovább termelik úgymond nemcsak az adott ország GDP-jét, hanem nagyon fontos szerepet töltenek be a brit-magyar kapcsolatokban.

Én azt kívánom, hogy ez a kapcsolat továbbra is legyen erős, és természetesen majd szeretnék nagykövet urat az elkövetkezendő időben is meghallgatni a kormány képviselője mellett a brexit állásáról, hiszen október 31-e volt a legutolsó határidő, aztán a következő január 31-e. Reméljük, hogy már nincs tovább. Nem akarok a tolmácsolás nehézsége miatt magyar közmondásokat idézni, de sok mindent tapasztaltunk már; rajtunk nem fog múlni tehát, ha a brexit után is szeretnék megőrizni ezt a kapcsolatot. Takács Szabolcs miniszteri biztos úrnak pedig további jó munkát kívánunk! Köszönöm szépen a megjelenést. *(Az 1. napirendi ponthoz érkezett vendégek távoznak az ülésről.)*

Az EU-Mercosur megállapodás elutasításáról szóló H/7588. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Tisztelt Bizottság! Folytatjuk a napirendi pontjaink megtárgyalását. A 2. napirendi pont következik: az EU-Mercosur megállapodás elutasításáról szóló határozati javaslat, amelyet képviselőtársaim H/7588. számon kaptak kézhez, Szél Bernadett képviselőtársunk indítványa. Most itt a bizottságban a tárgysorozatba vételről kell döntenünk.

Tisztelt Bizottság! Az Európai Unió és a dél-amerikai gazdasági piac - rövidítve a Mercosur - közötti szabad kereskedelmi megállapodást érintő indítványhoz hasonló megállapodás lépett nem olyan régen életbe Kanada, majd pedig Japán vonatkozásában is. Jól látható tehát, hogy a fenntartható fejlődést is elősegítő szabad kereskedelmi megállapodássorozat következő állomásánál tartunk. A házelnök úr 2019. október 2-án jelölte ki bizottságunkat a tárgysorozatba vételre. Megadom a szót Szél Bernadett képviselőtársunknak mint a napirendi pont előterjesztőjének. Tessék parancsolni!

Dr. Szél Bernadett hozzászólása

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Előrebocsátom, hogy egy kicsit hosszabb leszek a szokásosnál, mert azt gondolom, hogy egy nagyon alultárgyalt kérdéséről van szó a Mercosur-

megállapodás kapcsán, és szeretném, ha amit itt elmondok, gondolatébresztő lenne sokunk számára, ugyanis azt gondolom, hogy ez egy olyan kérdés, amiben nagyon higgadt döntést kell hoznunk, és ez a higgadt döntés nem eredményezheti azt, hogy félinformációk alapján döntünk.

Kevesebb figyelmet kapott, de a nyár folyamán, június 28-án politikai megállapodás született az Európai Unió és a dél-amerikai közös piac, vagyis a Mercosur országai között kötendő szabad kereskedelmi egyezményről. Ez azonban nem az út vége, hanem az út eleje, ugyanis egy politikai megállapodásról van szó, amelyet 28 tagállam jóváhagyása kell hogy kövessen, ott van az Európai Tanács, amelynek bele kell egyeznie, illetve az Európai Parlamentnek is a beleegyezése szükséges, tehát döntési mechanizmusok indulnak útra annak érdekében, hogy működni tudjon ez a megállapodás.

Az én határozati javaslatom viszont pontosan arról szól, és arra szeretném kérni a magyar Országgyűlést, hogy nyilvánítsa ki teljesen egyértelműen, hogy nem ért egyet ezzel a megállapodással, s álláspontom szerint fel kell szólítanunk a magyar kormányt, hogy ezt az álláspontot képviselje az uniós fórumokon.

S most szeretném önöknek elmondani, tisztelt képviselőtársaim, hogy miért gondolom, hogy ez a helyes út. Sokat beszélgettem olyan emberekkel, akik támogatják a szabad kereskedelmi egyezményeket. Ez egy folyamatos vita a közéletben, és mindenkinek nagyon sarkos álláspontja szokott lenni. Nekem is az van, ugyanis én határozottan nem támogatom őket, ugyanis akik támogatják, azt szokták mondani, hogy a kereskedelmi korlátok fokozatos lebontásával mind a két fél nyer, az Unió több ipari terméket, a dél-amerikai országok pedig több mezőgazdasági árut exportálhatnak olcsóbban. Látszólag így néz ki ez a történet.

Ami itt várna ránk, az az, hogy a Mercosur fokozatosan szüntetné meg az EU-ból származó áruk 91 százaléka-ra vonatkozó vámokat. Ezen az uniós exportőrök évente 4 milliárd eurót takaríthatnak meg, a Mercosur országai pedig 99 ezer tonnás marhahúskvótát kapnának 7,5 százalékos vámtarifával; a cukor- és baromfihús-kereskedelem 180 ezer tonnáig vámmentes lenne; a méznél ez a mennyiség 45 ezer tonna lenne, hangsúlyozom, szemben a mostani 17,4 százalékos vámmal.

Nekem az az állításom, hogy ez a szabad kereskedelmi egyezmény kifejezetten ellentétes a magyar érdekekkel, és két fő indokom van arra, hogy ezt miért gondolom így. Kezdjük a klíma és környezetvédelmi okokkal! A legutolsó hatástanulmány, amit a Mercosurról tudunk, egész pontosan 10 éves, 2009-ben készítették el, tehát én önmagában elég felelőtlenségnek tartom azt, hogy úgy kötnek meg egy politikai megállapodást, hogy a legutolsó hatástanulmány a tizedik születésnapját ünnepli. Egyébként nem vagyok egyedül, a Fideszből is volt olyan nyilatkozat, amelyik kifejezetten azt mondta, hogy most már ideje lenne egy újat csinálni - én is ezt gondolom. Ez a 10 éves hatástanulmány is azt mutatja, hogy egyértelműen fokozná az esőerdők pusztulását, túl azon a negatív hatáson, amit önmagában a kereskedelem-többlet jelentene, hogy messzire utaztatunk árukat. Én szeretném önöknek felhívni a figyelmét, tisztelt képviselőtársaim, hogy az erdőirtások 80 százalékaért már így is az állattenyésztés felelős. És ha tovább növeljük a marhahúsnak, a szójának és más mezőgazdasági termékeknek a behozatalát az EU-ba, azzal mi magyarok is hozzájárulnánk ahhoz, hogy az őserdők, az esőerdők pusztuljanak.

Én szeretném elmondani, mivel azt gondolom, itt kell elmondani, hogy a helyzet egészen kritikus. Az elmúlt 50 évben az amazonasi esőerdők 17 százaléka eltűnt, és a tudósok véleménye az, hogy ha a 20-25 százalékot eléri ez az arány, akkor visszafordíthatatlanná válik a folyamat.

Én azt is olvastam mértékadó tudósok tollából, hogy ez már akár 2021-re is bekövetkezhet, tehát egyáltalán nem érzem úgy, hogy lenne időnk bármire is várni, főleg úgy, hogy tudjuk, hogy jelenleg az erdőpusztítás fokozódó ütemben zajlik. Erre szokták azt mondani azok, akikkel vitatkozni szoktam a Mercosurról, hogy benne van a szerződésben, hogy a felek majd betartják a párizsi megállapodást. Én csak arra kérem azokat, akik ezt az állítást használják, hogy nézzék meg, hogy pontosan kicsoda Brazília elnöke. Bolsonaro elnök egészen hajmeresztő módon viselkedik a világpolitikában, senki nem gondolhatja komolyan, hogy ezt ő betartaná. Már az elnöki kampányában kijelentette, hogy az Amazonas Brazíliáé, és azt ígérte, hogy a védett rezervátumokat megnyitja a mezőgazdaság és a bányászat előtt, és az esőerdőket pedig a gazdaságfejlesztés szolgálatába állítja. Hivatalba lépése óta megsokszorozódtak az erdőirtások, augusztusban 222 százalékkal nagyobb területet érintettek, mint egy évvel korábban. Ez Bolsonaro elnök, és ez az, ahogy ő gondolkodik az esőerdőkről.

Szeretném elmondani azt is, hogy az egyezményben nem szerepel semmilyen garanciális elem, ami a párizsi megállapodás betartását szolgálná. És felhívnám a figyelmet arra is, hogy valódi ellenőrzési jogot az Európai Unió vagy bármely más kormányközi vagy nemzetek feletti szervezet egyáltalán nem kaphatna, ugyanis a párizsi megállapodás végrehajtása az önbevalláson alapul. Tehát minden ország maga köteles jelenteni, hogy mit tesz meg a megállapodás szellemében. Tehát megbízható adatbázisok, jelentési kötelezettség, ellenőrizhetőségi garancia egyáltalán nem áll rendelkezésre. Azt tudom mondani, hogy minden ország azt nyilatkozik, amit ő gondol, amit az általa kiszámolt statisztikák mutatnak. Mit várhatunk el egy olyan embertől, és itt szintén Bolsonaro elnökre gondolok, aki hazugságnak minősítette a műholdas méréseken alapuló valós adatokat, és menesztette a hivatal vezetőjét? Azt gondolom, hogy nagyon komoly kritikával kell fogadnunk azokat a statisztikákat, amelyeket Brazíliából kapunk addig, amíg Bolsonaro az elnök.

A másik érvem kifejezetten a mezőgazdasági kistermelőkről szól, és azt állítom, hogy ez az egyezmény egyértelműen ellentétes az uniós és a hazai agrárszektor érdekeivel. Baromfi, méz, szója, marhahús. Magyarország jelenleg egy méznagyhatalom. A legutolsó általam ismert statisztikák szerint 36 ezer ember él Magyarországon abból, hogy mézet termel, és azt gondolom, hogy nagyon büszkék lehetünk arra, hogy ilyen szerepünk van az Európai Unióban. Szerintem semmi olyat nem tehetünk, ami a magyarországi méztermeléssel ellentétes. Szintén megjegyzem, hogy a méhekkel sem, ugyanis a méhek abszolút kritikusak azzal kapcsolatban, hogy Magyarországon fenn tud-e maradni az az ökoszisztéma, ami jelenleg is van.

Tiltakozik a Baromfi Termék Tanács is. Itt azt kell látniuk, hogy két teljesen eltérő sajátossággal rendelkező piacot versenyeztetnének. Brazíliában és a Mercosur országaiban teljesen más munkajogi előírások vannak, más fogyasztóvédelmi előírások vannak. Nem tudom, emlékeznek-e azokra a botrányokra, amik az onnan behozott baromfihúsról vonatkoznak. Gyakorlatilag fertőzött baromfihús került az Európai Unióba, Magyarországon is botrány volt belőle. Az Európai Unióban pedig pénzbe kerül az itt termelő embereknek, hogy jobb minőségű árut kell termelniük. Ha az ottani, olcsóbban előállítható, rosszabb minőségű áruval letaroljuk az Európai Unió és Magyarország piacát is marhahús, baromfi, méz vonatkozásában, akkor azt gondolom, hogy saját magunkat löjük lábon, hogy nagyon finoman fogalmazzak, ezt nem szabad megtennünk. Ez az egyezmény pontosan erről szól.

Az EU-Mercosur-megállapodás fogadtatása egyáltalán nem volt egy örömmünep. Rengetegen tiltakoztak. Júniusban 340 civil szervezet kérte, hogy az Európai Unió álljon el az egyezménytől. Júliusban az európai mezőgazdasági és környezetvédelmi civil szervezetek egyenesen tüntettek Brüsszelben. Magyarországon

tiltakozott az Agrárkamara, a Baromfi Termék Tanács és a Méhészek Országos Egyesülete.

Több ország vezetése is jelezte már egyébként, hogy nem ért egyet a megállapodással. Franciaország környezetvédelmi miniszterét szeretném kiemelni. A szlovák földművelésügyi miniszter is jelezte, illetve az osztrák parlament uniósügyi albizottsága határozatot fogadott el arról, hogy Ausztria ne támogassa az egyezményt.

Egy friss cikkben találtam meg, hogy egy európai közvélemény-kutatás is készült erről az egyezményről szeptember második felében, tehát ez egy friss kutatás, szemben a hatástanulmánnyal, amelyik 10 éves. Ott az európaiak átlag 80 százaléka mondta azt, hogy nem kér ebből az egyezményből, tehát a többség teljesen egyértelmű.

Roppant érdekesnek találom a magyar kormány álláspontját. 2018 februárjában Fazekas Sándor agrárminiszter egészen megnyerő nyilatkozatot adott. Szeretném önökkel megosztani azt, amit a korábbi miniszter mondott. Idézet következik: „Hazánk az első uniós ország, amely nem támogat egy olyan szabad kereskedelmi megállapodást, amely dömpingáras, gyakran gyenge minőségű, élelmiszerbiztonsági szempontból pedig kockázatot jelentő termékekkel árasztaná el az európai, és így a magyar piacot is.” Azt mondta, idézem: „A magyar mezőgazdaság, a gazdák érdekében a magyar kormány nem támogatja az EU-Mercosur-megállapodást, mert az jelentős kockázattal járna.”

A miniszter úgy is érvelt, idézem: „Miért is nyitnánk meg az európai piacot gyakorlatilag kevés feltétel mellett más országok részére, amikor képesek vagyunk ellátni magunkat megfelelő minőségű termékekkel, sőt, exportálni is tudunk? Miért kell utaztatnunk a Föld túlsó oldaláról olyan élelmiszereket, amelyekre ott helyben is szükség van? Ez nyilvánvalóan kereskedelmi érdek, nekünk azonban mások a szempontjaink. Magyarország egységes, jó minőségű, GMO-mentes élelmiszerral akarja ellátni a hazai, az uniós és a külső piacokat is.”

Még egy fideszes képviselőt szeretnék kiemelni. EP-képviselő volt Erdős Norbert, aki több kérdést is benyújtott a Bizottságnak. Azt írta, idézem, hogy: „Brazília nem képes megfelelni a szigorú uniós előírásoknak. Az előzmények ismeretében az Európai Bizottságnak ki kellene zárnia a baromfihúst a jelenleg folyó EU-Mercosur szabad kereskedelmi tárgyalások alkalmazási köréből, mindaddig, amíg a brazil húsbotrányt megfelelően ki nem vizsgálják, és 100 százalékos garanciát nem adnak a dél-amerikai húsimport uniós szabályoknak történő megfelelésére vonatkozóan.”

Nemrég egy hatalmas fordulat állt be a kormány álláspontjában. Most október közepén Szijjártó Péter Brazíliában járt. A külügyi és külgazdasági miniszter kiállt az egyezmény mellett, és azt mondta, idézem: „Magyarország érdekelt abban, hogy a dél-amerikai közös piac, a Mercosur és az EU közötti szabad kereskedelmi megállapodás minél előbb életbe lépjen, tekintettel arra, hogy az számos magyar vállalat előtt nyitja meg a dél-amerikai exportlehetőségeket.” Azzal nyugtatta a magyar termelőket, hogy biztonsági alapot hoznának létre az Európai Unióban. A Nagy István által vezetett agrártárca közleményéből pedig azt láttam, hogy hatásvizsgálatot sem végeztek, tehát nincs újabb hatásvizsgálat, így mentek bele ebbe a kommunikációba, és nyilván nem véletlenül tették, a politikai szándék bizonyára ott van mögötte.

Én több mint problémásnak látom a kormány pálfordulását ebben a tekintetben. Én a korábbi nyilatkozatokkal értek egyet, és én azt gondolom, hogy az a nyilatkozat vagy az a határozati javaslat, amit megfogalmaztam, alkalmas arra, hogy egy helyes útra terelje azokat a folyamatokat, amik most egy helytelen politikai útra kanyarodtak. Nem tudom elfelejteni, hogy a miniszterelnök január 1-jét Bolsonaro elnök beiktatásán töltötte. Nem tudom szó nélkül hagyni azt az illiberális hálót, aminek része a magyar kormány is, és én nagyon kérem önöket, hogy a magyar termelőket, a magyar

élelmiszer-biztonságot ne adják föl e politikai kapcsolatok érdekében. Nagyon szeretném, ha Szijjártó Péter megindokolná, hogy miért gondolja máshogy ő ezeket a dolgokat, mint akár a korábbi földművelésügyi miniszter.

Mindenesetre röviden és tömören én azt gondolom, hogy az efféle szabad kereskedelmi egyezményeknek a feje fölött teljes mértékben eljárt az idő. Nem lehet a környezetvédelmet most már egy lábjegyzetnek tekinteni. A klímaválság korában élünk. Ez azt jelenti, hogy mindent abból a szempontból kell néznünk, hogy biztonságos jövőt tudunk-e átadni azáltal az utódainknak, vagy nem, és én azt gondolom, hogy ha ebből a szempontból nézzük akár ezt az egyezményt, akár más szabad kereskedelmi egyezményeket, több mint veszélyes az, amit ezek tartalmaznak.

Én arra kérem a kormányt, hogy az emberek érdekeit nézze, és ne az ipari lobbist. Ezt fogalmaztam meg ebben a beadványomban. Ha valaki esetleg tudja a jelenlévők közül, hogy miért változott meg a magyar kormány álláspontja ennyire radikálisan, akkor ossza meg velem és a magyar nyilvánossággal, mert szerintem egyre többen leszünk, akik ezt a kérdést fel fogjuk tenni.

Nagyon köszönöm, hogy türelemmel végighallgattak.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Megnyitom a vitát. Kinek van kérdése, véleménye? *(Jelzésre:)* Bana Tibor alelnök úrnak adom meg elsőként a szót.

Kérdések és vélemények

BANA TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Előterjesztő Asszony! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégeink! Miután Szél Bernadett képviselőtársam elég részletesen ismertette ennek a megállapodásnak a hátterét, így én valamivel rövidebben szeretnék hozzászólni, de azt mindenképpen aláhúznám, hogy a Jobbik korábban akár a TTIP, akár a CETA vonatkozásában megfogalmazta a határozott fenntartásait és ezeknek a fenntartásoknak mind itt szakbizottsági ülésen, mind a plenáris ülésen hangot adtam, vagyis többen hangot adtunk a Jobbik aktuális országgyűlési képviselőcsoportjából.

A Mercosur-megállapodás kapcsán is ez az alapvetés jellemez bennünket, ezért az elhangzott aggályokat szintén jogosnak tartva, én azt gondolom, hogy mindenképpen fontos lenne az, hogy legalább érdemi vitát tudjunk folytatni erről a kérdéstről, hiszen most még csak arról beszélünk, hogy egyáltalán történjen-e majd erről egy érdemi vita, és azt követően remélhetőleg akár a kormányzati álláspont, akár az országgyűlési álláspont elmozdulhat egy olyan irányba, ami meggyőződésem szerint Magyarország érdekeit szolgálhatja. De arra kérem a kormánypárti képviselőtársaimat, hogy ezt a szempontot is vegyék figyelembe, ezt is fontolják meg. Tehát azért lenne érdemes itt magáról a tárgysorozatba vételről igennel szavazni, és arról, hogy egyáltalán erről a kérdéstről egy érdemi vita történhessen a plenáris ülésen is, mert aztán azt követően meggyőződésem vagy reményem, hogy többen akár a mostani álláspontjukat is felül tudnák bírálni akár a képviselő asszony által elmondott érvek alapján, melyek nagy része teljes mértékben helytálló volt környezetvédelmi szempontból vagy éppen azzal összefüggésben, hogy mondjuk, Brazília elnöke vonatkozásában nekem sincsenek túlságosan pozitív érzéseim, tehát én azt gondolom, hogy miután ő már bizonyította azt, hogy a demokratikus értékek iránt egyáltalán nem elkötelezett - és ez még egy elég finom megfogalmazás -, nem lehetünk biztosak abban, hogy valóban ez a megállapodás akár az életbe lépését követően is úgy állja meg a helyét. Úgyhogy én tisztelettel kérem a fideszes képviselőtársaim, hogy ezt is figyelembe véve döntsenek erről a kérdéstről. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Körbenézek, nem látok több hozzászólást. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselő Asszony! Először is szeretném megköszönni képviselő asszonynak, hogy felhívta a bizottság figyelmét a Mercosur-egyezményre. A témaválasztás valóban aktuális, ahogy ön is elmondta, és alelnök úr is elmondta, és az is igaz, hogy a Mercosur-egyezmény valóban rejt magában veszélyeket, de egyelőre úgy vélem, hogy nehéz felmérni, hogy milyen tényleges hatással jár a mezőgazdaságra, illetve a klímára.

Szeretném jelezni ugyanakkor, hogy az egyezményről egyfajta elvi-politikai megállapodás jött létre az EU és a Mercosur-országok között. Egyelőre az egyezmény szövegezésének a folyamata történik, tehát pontosan nem ismerjük az egész egyezmény tervezetét. A parlamenti ratifikációra nyilván majd ezek után kerülhet sor.

Véleményünk szerint majd a ratifikáció során kell kifejtenuk a véleményünket, mindazt az aggályt, amit részben a kormány részéről, másrészt pedig bizonyos civil szervezetek részéről hallottunk, illetve amit kifejtettek. Úgy hiszem, hogy mihelyt a kormány benyújtja az egyezményt az Országgyűlés részére, amikor már ismerjük a szöveget, a végleges szöveget, akkor tudunk - ahogy Bana alelnök úr is fogalmazott - érdemi vitát folytatni.

Tisztelt Bizottság! Ha több hozzászólás nincs, megadom a szót az előterjesztőnek, utána szavazunk.

Dr. Szél Bernadett válasza

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Nagyon köszönöm alelnök úrnak és a Jobbiknak a támogatását, bevallom őszintén, hogy nem is számítottam másra, hiszen a korábbi ilyen helyzetekben, úgy gondolom, nem volt köztünk véleménykülönbség.

Mindazonáltal szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a - mondhatom így talán - társbizottságunk Ausztriában már határozott elutasító álláspontot foganatosított az egyezménnyel kapcsolatban. Tehát van olyan nemzeti parlament, amely idejekorán fel tudott lépni, és nem azt mondta, hogy megvárja a ratifikációt, hogy utána az utolsó pillanatokban kapkodjunk.

A magyar parlamentben is volt már például TTIP-vitanap, ha jól emlékszem, a Fidesz kezdeményezte, Németh Zsolt; ezt most fejből mondom, de talán nem tévedek. Én azt gondolom, hogy nincs mire várni. Ez egy olyan kaliberű politikai, gazdasági és társadalmi átalakulást indukáló egyezmény, amit nem lehet az utolsó pillanatban politikai vitára bocsátani, erről társadalmi vita kell, erről gazdasági vita kell, szakmai vita kell, erről politikai vita kell. Tehát én nem gondolom, hogy egy ilyen egyszerű aktus, mint a ratifikáció benyújtása és ott pár politikusnak az ezzel kapcsolatos eszmecsereje, súlyának megfelelően kezelné ezt a helyzetet. Úgyhogy ebben a tekintetben mindenképpen véleménykülönbség van köztünk.

Tisztelettel kérem elnök urat, hogy a bizottság járjon elől jól példával azzal kapcsolatban, hogy a Mercosur-egyezmény a politikai agenda élvonalába tudjon kerülni. Ebben kérem az önök támogatását, mert mindannyiunk életét érinti ez, sőt mindenkiét, aki utánunk következik. Nagyon köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük a választ. Most szavazást rendelék el. Kérdezem, ki az, aki támogatja, hogy képviselő asszony indítványát az Országgyűlés vegye tárgysorozatba. Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* Kettő igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Négy nem. Ki tartózkodik? *(Szavazás.)* Kettő. Köszönjük szépen. Tehát 2 igen szavazattal, 4 nem szavazat ellenében, 2 tartózkodás mellett a bizottság elutasította a tárgysorozatba vételt. Köszönöm szépen.

Tájékoztatás az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontról

Rátérünk a 3. napirendi pontra: tájékoztatás az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontról. Köszöntöm Kaderják Péter államtitkár urat az Innovációs és Technológiai Minisztérium részéről, azt is mondhatnám, hogy a fenntarthatósággal és az innovációval, illetve az éghajlatváltozással kapcsolatban a bizottság régi barátját.

Tisztelt Bizottság! A mai utolsó napirendi pontunk eredetileg a chilei ENSZ klímakonferencia kapcsán képviselendő uniós és magyar álláspontot tekintette volna át, hiszen mind a Környezetvédelmi Tanács, mind az Ecofin foglalkozott, illetve foglalkozik a kérdéskörrel. Chilében tudomásom szerint egyelőre nem lesz konferencia. Lehet, hogy Madridban lesz, mondja a munkatársam, de a téma rendkívül aktuális, tisztelt államtitkár úr, nem utolsósorban azért is, mert a finn EU-elnökség egyik prioritása az éghajlatváltozás kérdésköre.

Emlékeztetném a bizottságot arra is, hogy a „Tiszta bolygót mindenkinek” kezdeményezésről idén márciusban az Országgyűlésben is folytattunk eszmecserét a témakörért felelős Miguel Cañete uniós biztossal. Még egyszer szeretném köszönteni államtitkár urat, és kérem, hogy röviden tartsa... *(Dr. Szél Bernadett jelzésére:)* Tessék parancsolni! Csak jelezte képviselő asszony, hogy az államtitkár úr előtt szeretne hozzászólni. Tessék parancsolni!

Dr. Szél Bernadett felvetése

DR. SZÉL BERNADETT (független): Elnézést, államtitkár úr, nagyon rövid leszek. Elnök Úr! A körünkben helyet foglalnak zöld civil szervezetek képviselői, és a Levegő Munkacsoport elnöke, Lukács András kérte, hogy a napirend keretében röviden felszólalhasson. Szeretném kérni az önök támogatását ehhez. És udvariatlanul azért szakítottam meg most az ülést, mert ezt a napirendi pont elején kell kérnem.

ELNÖK: Bocsánat, képviselő asszony, de ezt előre kellett volna jelezni a bizottság ülése előtt. Van egy rendje a bizottságunknak. A legközelebbi ülésen én szívesen adok szót, hiszen itt most egy konkrét napirendi pontról van szó. A napirendi pont az, hogy meghallgassuk a kormány véleményét és erre a képviselőtársaim reakcióját. Az, amit képviselő asszony javasol, a parlamenti gyakorlatban a meghallgatás gyakorlata, ami külön szervezésben kell hogy megtörténjen. Ezért most nem tudok szót adni. *(Dr. Szél Bernadett: Tudomásul veszem.)*

Tisztelt Bizottság! Akkor visszaadom a szót államtitkár úrnak, tessék parancsolni!

Dr. Kaderják Péter tájékoztatója

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Köszönöm szépen a lehetőséget, hogy a bizottság előtt beszámolhassak arról a néhány kiemelt európai uniós klímaügyi és energetikai kérdéstről, amely az utóbbi időben az európai fórumokon a legintenzívebb vitát váltotta ki, és ennek keretében természetesen beszámoljak arról, hogy az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményében részes felek 2019. decemberi konferenciájára elfogadott következtetések mit tartalmaznak, és ezzel kapcsolatban mi volt és mi a magyar álláspont, mik annak a főbb elemei.

Úgyhogy az Európai Unió által tárgyalt témák közül gyakorlatilag a következőket szeretném kiemelni. Egyrészt elnök úr is említette azt, hogy a tiszta energiacsomag

jogszabálytervezeteinek véglegesítése és elfogadása volt az a téma, amely az év, ha úgy mondhatom, első felében, még a román elnökség alatt, kiemelten foglalkoztatta az Európai Uniót. Ez a munka lezárult. Lényegében a román elnökség ezt teljesítette úgy, hogy most a tagállamok számára ezeknek a jogszabályoknak az implementációja a kiemelt fontosságú feladat.

A másik olyan téma, amely a 2019. október 4-ei környezetvédelmi tanács ülésének napirendjén volt, az az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményében részes felek decemberi konferenciájára elfogadott következtetések, és ahogy elnök úr ezt említette, már tudjuk azt, hogy mivel Chile lemondta a decemberi rendezést, a COP 25 megrendezését, tudomásunk szerint ugyanebben az időpontban Madridban fog sor kerülni a konferenciára.

Szeretném még azt is megemlíteni, hogy ez a vita, amely a COP 25 következtetésekről szólt, természetesen illeszkedett abba a vitorsorozatba, amely az utóbbi időben az Európai Unió hosszú távú kibocsátáscsökkentési stratégiájáról vagy a „Tiszta bolygót mindenkinek” stratégiáról szólt. Ez a vita természetesen jelenleg is intenzíven folyik, és energia- és klímapolitikai szempontból természetesen meghatározó lesz a következő időszakban ennek a kimenete az európai energia- és klímapolitika szempontjából.

És itt említeném meg azt is, hogy ezt jelzi, hogy az új bizottsági elnök előzetes energia- és klímapolitikai bejelentései erre utalnak, erre vonatkoznak, hiszen von der Leyen asszony jelezte, hogy kiemelt politikai prioritásként kezeli egy úgynevezett zöldmegállapodás vagy green deal tető alá hozatalát, noha nem tudjuk jelenleg, hogy ez miből is áll majd. Jelezte, hogy az európai fejlesztési finanszírozásban egy jelentős zöldítést szeretne végrehajtani; a 2030-as üvegházgáz-kibocsátási ambíciós szint emelését jelölte meg fontos céljának, a jelenlegi 40 százalékról 50, vagy akár 55 százalékra is. És jelezte, hogy személy szerint pártolja azt, hogy az Európai Unió CO₂-, szén-dioxid-kibocsátás alapú vámokat vezessen be a jövőben. Ezek nagyon nagy horderejű kijelentések, amelyek, azt gondolom, hogy a következő időszakban is jelzik azt, hogy a COP 25-re készülők következtetések és a COP 25 egy szélesebb európai energia- és klímapolitikai folyamatba illeszkedik.

Engedjék meg, hogy két kiemelt kérdéstről részletesebben is tájékoztassam a bizottságot. Az első természetesen a COP 25-re elfogadott uniós következtetésekre vonatkozik, illetve ezt követően majd engedjenek meg néhány megjegyzést arra vonatkozóan is, hogy a 2050-es hosszú távú európai uniós stratégiával kapcsolatban a magyar álláspontot egy kicsit részletesebben megvilágítsam.

Ami a COP 25-következtetéseket illeti, amint önök számára is nyilván ismeretes, ez egy 28 pontot tartalmazó dokumentum, amelynek az első 6 pontja azt hangsúlyozza, hogy sürgetően szükséges a fokozott globális cselekvés a klíma- és energiapolitika területén annak érdekében, hogy a túlzott felmelegedést megakadályozhassuk közösen.

A dokumentum leszögezi azt, hogy a jelenlegi globális cselekvés és az ehhez kapcsolódó önkéntes nemzeti vállalások nem elégségesek a cél eléréséhez, és egyben méltatja a dokumentum a kormányközi klímabizottság munkáját.

A dokumentum következő szakasza a cselekvés és az ambíciónövelés kérdésre vonatkozó pontokat tartalmazza. Egyébként a következtetések véglegesítésénél kiemelt szempont volt természetesen az, hogy az Európai Unió ilyen értelemben vett prioritásait a dokumentum tartalmazza.

Kiemelném azt, hogy a dokumentum hangsúlyozza, hogy az Európai Unió már meghatározta a 2030-as 32 százalékos megújulóenergia-felhasználási és 32,5 százalékos energiahatékonysági céljait annak érdekében, hogy 2030-ra 1990-es bázison legalább 40 százalékos üvegházgáz-kibocsátást valósítson meg. A

következtetések hangsúlyozzák és jelzik, hogy elképzelhető, hogy amennyiben az Unió meg tudja ezeket a célokat valósítani, akkor a tényleges üvegházgáz-kibocsátás meghaladhatja a 40 százalékot.

A dokumentum ugyancsak jelzi, hogy 2020-ban az Európai Unió sort fog keríteni arra, hogy frissítse a saját önkéntes nemzeti vállalását, NDC-jét. A dokumentum ugyancsak jelzi, hogy a 2050-es klímacélok és különösen a klímasemlegesség céljáról az Európai Unióban vita zajlik, élénk vita zajlik, és azt gondolom, hogy többek között a magyar álláspont következetes képviselőjének köszönhetően a dokumentum korrektül írja le azt a helyzetet és azt a vitát, amely ebben a kérdésben jelenleg az Európai Unióban zajlik. Végül kiemeli a dokumentum - és azt gondolom, ez is rendkívül lényeges -, hogy az Európai Unió vezető szerepet játszik a nemzetközi klímafinanszírozásban, 2018-ban az uniós tagországok 74,4 milliárd eurót fordítottak a nemzetközi klímafinanszírozásra, amely a globális ilyen jellegű finanszírozás több mint 40 százalékát teszi ki. Itt hangsúlyoznám, hogy Magyarország is részt vállal erejéhez mérten ma már a nemzetközi klímafinanszírozás területén, és ugyancsak jelzi a dokumentum, hogy az Európai Unió saját belső finanszírozási rendszerének a zöldítése is megkezdődött, az EIB és az EBRD finanszírozási politikájában is várhatóak majd itt változások. Egyebek között a dokumentum kiemeli, hogy a légi közlekedés és a hajózás területén fokozott lépésekre van szükség annak érdekében, hogy az ebből a szektorból származó kibocsátások trendje, amelyek globálisan drasztikusan nőnek, megforduljon.

Ezek azok a főbb pontok, amelyeket én kiemelnék a dokumentum ránk vonatkozó részeiből, és néhány megjegyzést tennék arra vonatkozóan, hogy a COP 25 következtetések véglegesítése során melyek voltak a magyar álláspont kiemelt szempontjai. Kettőt említenék ezek közül, hiszen ezek voltak a meghatározóak. Az első ilyen szempont annak a hangsúlyozása volt, hogy a 2030-as klímaambíció emelése csak az Európai Tanács szintjén legyen lehetséges, tehát az európai döntéshozatal legmagasabb szintjén, hogy azt a két év alatt kitárgyalt klímaambíciót és az ahhoz kapcsolódó célokat - amely a legalább 40 százalékos üvegházgáz-kibocsátás-csökkenést előírta - például egy olyan dokumentumban, mint a COP 25 következtetések, ne lehessen felülmúlni. Ez azért rendkívül fontos, mert ahogy említettem, a tárgyalások két évig tartottak, és egy ad hoc emelés, azt gondoljuk, hogy kockáztatja az európai klímapolitika hitelességét és aláássa azt a beruházási és befektetői hangulatot, amely szükséges ahhoz, hogy ezeket az egyébként rendkívül ambiciózus klímapolitikai célokat Európa 2030-ra és persze természetesen később 2050-re el tudja érni.

A másik ok, amiért ezt hangsúlyoztuk az, hogy 2050-ig nem lehet eljutni a 2030-as célok teljesítése nélkül. A 2030-as célok elérése viszont az EU pénzügyi forrásaival és az ösztönözőivel nagyon szoros összefüggésben van, tehát a klímapolitikai célok és az európai következő időszak kiadásairól folyó vita rendkívül szorosan összekapcsolódnak. Tehát ez volt az egyik fő pontja a magyar álláspontnak, hogy a 2030-as ambíciószint-emelés csak a legmagasabb szinten legyen lehetséges.

A másik fő pont pedig, ahol igyekeztünk és tudtuk az álláspontunkat érvényesíteni, hogy a dokumentumban tárgyszerűen és korrekten legyen bemutatva a 2050-es klímasemlegességről folyó, jelenlegi vita, amely Európában zajlik. Itt magyar szempontból kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a klímacélok elérése mellett megőrizze Magyarország és az Európai Unió a versenyképességét, a tagállami sajátosságokat kiemelten vegyük figyelembe, hiszen vannak olyan tagországok, például Lengyelország, ahol az energiatermelés döntőrészt szénbázison kerül előállításra, ahol ennek a megváltoztatása rendkívüli erőfeszítéseket igényel. Folyamatosan hangsúlyoztuk a technológiasemlegesség garantálását a klímacélok elérésében, hiszen

nemcsak mi, hanem a Nemzetközi Energia Ügynökség is folyamatosan hangsúlyozza, hogy nemcsak a megújuló energiákra és az energiahatékonyságban rejlő lehetőségek kihasználására, hanem például a nukleárisenergia-felhasználásra is döntő szükség van ahhoz, hogy Európa a klímasemlegesség céljait elérhesse.

Folyamatosan hangsúlyoztuk a tagállami szuverenitás szükségességét arról, hogy a tagállamok a saját energiamixükről szuverén módon dönthessenek, és egyaránt hangsúlyoztuk, hogy mivel a klímaszemponitú átalakulások nagyon jelentős konfliktusokkal is fognak járni, az igazságos átmenetet mindenképpen biztosítani kell, tehát azon csoportok számára, akiket hátrányosan érinthet az átmenet rövid vagy középtávon, mindenképpen szolidaritást és igazságos átmenetet kell biztosítani. Ezek voltak azok a pontok, amelyeket úgy gondolom, hogy a következtetésekben magyar részről lengyel és cseh kollégákkal együtt sikerült érvényesítenünk.

Ha még az időkeret megengedi, röviden beszámolnék arról is, hogy ez a következtetés hogyan illeszkedik az EU hosszú távú, 2050-es kibocsátáscsökkentési stratégiájáról folyó vitába, és ebben a vitában a magyar álláspont miért alakul úgy, ahogyan alakul, és erről nyilvánosan is folyik ma a vita.

Az európai uniós kontextusa ennek a 2050-es vitának mégiscsak az, hogy félúton vagyunk 1990, azaz a berlini fal lebontása, és 2050, a nagyon sok tagország által már elfogadott klímasemlegességi időpont között, tehát éppen a felénél tartunk egy olyan lehetséges projektnek, amelynek a vége egy teljes klímasemleges gazdaság Európában. Látjuk azt, hogy az új bizottsági elnök, ahogy említettem, legfontosabb prioritásai között említi a green dealt, illetve egy új európai uniós klímátörvény megalkotását, az ambíciószint-emelést és a finanszírozási források átcsoportosítását klímavédelmi célokra. Itt szeretném máris megjegyezni egyébként, hogy Magyarország klímaterjesztmény szempontjából bőven az EU első harmadában van, tehát az 1990-es bázison Magyarország 32 százalékkal csökkentette az üvegházgáz-kibocsátását, és jelenleg már a magyar áramtermelés 60 százaléka karbonsemleges módon történik, ennek 50 százalékát a nukleárisenergia-termelés, 10 százalékát a megújulóenergia-felhasználás adja. Kiemelem azt is, hogy a magyar gazdasági növekedés úgynevezett üvegházgáz-intenzitása, tehát hogy egy egységnyi GDP megtermelését mennyi üvegházgáz-kibocsátás mellett érjük el, folyamatosan javul.

Ami a tényeket illeti a 2050-es klímasemlegességi vita kapcsán, ott arról tájékoztatnám a tisztelt bizottságot, hogy 2019 júniusában 24 EU-tagállam támogatta a 2050-es klímasemlegességi cél elfogadását. Itt azért nem tudom megállni, hogy ne jegyezzem meg, hogy több hangos, támogató tagállam 1990 óta egyetlen tonna kibocsátáscsökkentést sem tudott felmutatni, Spanyolország, Portugália, Ausztria és Írország négy ilyen tagállam. A 2050-es céldátum elfogadását júniusban négy tagállam ellenezte: Lengyelország, Csehország, Észtország és Magyarország, azt hangsúlyozva, hogy a céldátum esetében ennek alátámasztására olyan részletesebb elemzésekre van szükség, amelyek az intézkedéseket megalapozzák. Ugyancsak hangsúlyoztuk a többi tagállammal együtt, hogy az ambiciózus klímacél megfogalmazása és ez az elvárás nem áll összhangban a soron következő költségvetési időszakra vonatkozó tervekkel, amelyek alapján többek között Magyarországot 24 százalékos kohéziósforrás-csökkenés érné. Tehát a magasabb klímaambíciók és a jelentős forráselvonás nem egyeztethető, legalábbis nagyon könnyen, össze. 2019 októberében az észtek bevállalták a 2050-es céldátumot. Ugyancsak megjegyzem, hogy az energetikai biztosjelölt személye észtl lett.

A magyar álláspont ezzel kapcsolatban, még egyszer hangsúlyozom, hogy a klímasemlegesség és a költségvetési tárgyalások egymástól nem elválasztható problémák, és az a megoldás - és ez egy addicionális történet -, amelyet az európai

partnerek jelenleg javasolnak, nevezetesen, hogy az EU a következő időszakban hozzon létre egy úgynevezett igazságos átmenet alapot, Just Transition Fund néven híresült el ez, ez a megoldás a magyar problémákra nem ad elégséges választ.

Idehaza hogyan állunk a 2050-es célokkal és az azok megvalósítására tervezett lépésekkel? Jelenleg elfogadott célkitűzésünk a második nemzeti éghajlatváltozási stratégiában szerepel, ahol az 52-85 százalékos kibocsátáscsökkentési sávot határozta meg az Országgyűlés 2050-es kibocsátáscsökkentési célként, amikor elfogadta ezt a dokumentumot.

Vizsgáljuk egy olyan lehetséges hazai forgatókönyv megvalósítását is Magyarországra, amely 2050-re a karbonsemlegességet, vagy pontosan egy nettó zéró kibocsátást tenne lehetővé, és ennek a forgatókönyvnek a megvalósítását egy nemzeti tiszta fejlődési stratégiában fogjuk összefoglalni. Ennek a benyújtási határideje egyébként az Európai Bizottság felé a következő év, azaz 2020. első negyede.

És ha megengedik, akkor csak nagyon röviden összefoglalnám azt, hogy a 2050-es klímasemlegesség céljával kapcsolatban melyek azok a megfontolások, amelyek a magyar álláspontot megalapozzák, hiszen egy kisebbségi álláspontot képviseltünk ezekben az ügyekben az európai testületekben.

Nem kétséges, hogy a klímavédelmi cselekvés részben morális, részben pedig jogi kötelezettségünk természetesen, ugyanakkor figyelembe kell vennünk, hogy Magyarország egyedül nem tudja megmenteni a Földet, a kibocsátásunk a globális kibocsátás 0,13 százaléka, illetve az EU kibocsátásainak az 1 százalékát teszi ki. Hozzáteszem, az Európai Unió egyedül sem tudja megmenteni a világot, ezért van szükség közös globális cselekvésre.

Azt is látjuk, hogy a Kárpát-medence átlag feletti módon érzékeny a klímaváltozásra, és ennek lesznek várhatóan elkerülhetetlen hatásai, ezért a hazai klímapolitikában az alkalmazkodás kulcskérdés. Ezeknek a fő területei pedig a vízgazdálkodás, az egészségügyi hatások csökkentése, a kritikus infrastruktúrák ellenálló képességének a növelése és a települési szintű klímavédelem, tehát kormányzati oldalról a kibocsátáscsökkentéssel, úgy mondanám, legalább egy szinten és legalább egy súllyal tekintjük az adaptációt kiemelten fontos klímapolitikai területnek.

Az is rendkívül lényeges, hogy az energia- és a klímapolitikát csak integráltan lehet kezelni, hiszen az üvegházgáz-kibocsátások több mint 70 százalékát az energiafelhasználás produkálja. Energetikai szempontból viszont 70 százalék fölötti importfüggéssel rendelkezünk, tehát amikor a klímavédelem céljait tekintjük, akkor ott nem lehet feladni az energiaellátás-biztonság kérdéseit és az energiafüggetlenség kérdéseit például, csak integráltan, együtt lehet kezelni, ezért is vált indokolttá, hogy az ITM-en belül az energia- és a klímapolitikát az integrált államtitkárság keretén belül kezeljük.

Végül szeretném hangsúlyozni a magyar kontextussal kapcsolatban, hogy úgy látjuk a magunk részéről, hogy a gazdasági növekedés és a klímavédelem céljai nem ellentétes dolgok. Nem amellet kell érvelni, hogy a gazdasági növekedésünket fogjuk vissza, hanem azt gondoljuk, hogy ez a két terület erősíti egymást. Az innovatív gazdasági növekedés és a klímavédelem céljai a legszorosabban összefüggenek.

Aki a klímavédelemre megoldásokat kínál majd a világnak, az nyer. Ehhez gazdasági növekedésre van szükség Magyarországon is. Úgyhogy a mi alapvető megfontolásaink általában arra az elvre épülnek, hogy nem félelemre kell építeni a magyar klímapolitikát és cselekvést, hanem értelemre, számításra, tervre és megfontolásra, hiszen Magyarország még mindig az alacsony jövedelmű EU-országok

közé tartozik, tehát kiemelten fontos, hogy amikor intézkedéseket hozunk, azok költséghatékonyak legyenek.

Kiemelten fontos, hogy amikor bizonyos kormányzati lépéseket megteszünk, akkor olyanokat tegyünk meg, amelyek a klímavédelmi hasznok mellett addicionális hasznokat hoznak a magyar polgárok számára, csökkentik Magyarország importfüggőségét, csökkentik a rezsiköltségeket fenntartható módon, és hozzájárulnak az innovatív gazdasági növekedéshez. Azokat az intézkedéseket támogatjuk, amelyek ezeket együtt képesek megtenni, és ezek a területek mindenekelőtt az energiatakarékosság és a megújulóenergia-felhasználás támogatása, ahogy említettem, természetesen a nukleárisenergia-termelés fenntartása mellett.

A karbonsemleges gazdaságra történő átmenet rendkívüli mértékű beruházásokat igényel, és egyes csoportoknak elkerülhetetlen módon kedvezőtlen helyzetet fog eredményezni. Ezeket a beruházási forrásokat mozgósítani kell, és gondoskodni kell arról, hogy például a szénrégiók, például a magyar járműipar vagy az energiaintenzív gazdasági tevékenységekben érzékenyen érintett területek problémáinak a kezelése kiemelt jelentőséget kapjon, amikor a hosszú távú klíma- és energiaterveinket dolgozzuk ki.

Azt is megemlítem itt, hogy az Európai Unió legelmaradottabb 17 régiójából 4 Magyarországon található, tehát Magyarország számára azon beruházások, klímacélok elérése, amelyek egy gazdag nyugat-európai tagállamnak a GDP-je fél százalékába kerül - Hollandiától hallottuk ezt a számot -, az Magyarország számára, a magyar polgárok számára többszörös terhet jelent. Becsléseink szerint egyébként, az első jelentősebb és pontosabb becsléseink szerint, a GDP 1,5-2 százalékát is elérheti az az addicionális ráfordítás, amely ahhoz szükséges, hogy a 2050-es klímasemlegesség célját elérhessük.

Úgyhogy összegzésképpen annyit szeretnék leszögezni, hogy a párizsi célok és a globális klímapolitikai célok teljesítéséhez nemcsak európai, nemcsak magyar, hanem globális ambíció és elkötelezettség kell. Egyébként a magunk részéről úgy látjuk, hogy Európa ilyen szempontból a kiemelten vezető szerepet tölti be; jóval nagyobb problémákat látunk a globális partnereink ilyen típusú elkötelezettségében.

A következő időszak a végrehajtás időszaka lesz a párizsi megállapodást illetően. Kiemelten fontos az állami és a nem állami szereplők együttműködése a jövőre vonatkozó tervek megvalósításában, és a klímasemleges gazdaságra történő átállás csak rendkívül átgondolt szakpolitikai, fejlesztéspolitikai és gazdaságpolitikai tervezés mellett lehetséges annak érdekében, hogy ennek a folyamatnak a társadalmi támogatottságát megőrizzük.

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönöm szépen államtitkár úr beszámolóját. A vitát megnyitom. Akinek kérdése, véleménye van. *(Jelzésre:)* Szél Bernadett képviselő asszony, tessék parancsolni!

DR. SZÉL BERNADETT (független): Köszönöm a szót, elnök úr. Államtitkár Úr! Köszönöm a beszámolóját. Szeretném azzal kezdeni, hogy annak alapvetően örülök, hogy végre sorra került egy klímaügyi napirendi pont itt az Európai ügyek bizottságában. Nagyon régóta dolgoztam azon, hogy megpróbáljam a bizottságot rávenni arra, hogy valamifajta információkhoz jussunk - egyébként a portfóliómba tartozik a klímapolitika -; ez most végül is megtörtént.

Ugyanakkor amit hallottam, annak egyáltalán nem örülök, és teszem ezt azért, mert, nem megsértve senkit, de nagyjából úgy a hetvenes években érzem magam. Tehát úgy csinálunk, mintha hogyha nem a klímaválság kellős közepén lennénk, hanem

valamikor akkoriban, amikor a környezetvédelemről elkezdtek beszélni az emberek, hogy esetleg szükség lesz rá, mert a kapitalizmus nagyon pusztítja a természeti adottságainkat.

Azzal kell kezdenem, hogy azért is tartom fontosnak azt, hogy párbeszéd legyen ebben a kérdésben, mert én teljes mértékben elfogadhatatlannak tartom a kormánynak azt a viselkedését, hogy gyakorlatilag semmilyen fajta tájékoztatást nem kap a nyilvánosság - itt a széles nyilvánosságra gondolok -, de még a parlamenti képviselőknek is lassan közelharcot kell vívni azért, hogy tényadatokhoz jussunk.

Ön bizonyára látta - hiszen felelős államtitkára a területnek -, hogy számos adatkérést és számos írásbeli kérdést beadtam, komoly szakmai munka van mögötte, és ezekre a kérdésekre én egyáltalán nem kaptam választ. A legutóbbi ilyen kör az volt, hogy 15 kérdésemre kaptam egy hétmondatos, összement választ, ami azt gondolom, hogy nemcsak nem a megfelelő sáfarkodás az önök erőforrásaival, hanem az országgyűlési törvénnyel is ellentétes. Szeretnék egy ígéretet kapni államtitkár úrtól arra vonatkozóan, hogy a megküldött kérdésekre egyenként válaszolnak, mert én nem értem egész pontosan, hogy hogyan gondolják azt, hogy a különböző feltett kérdéseket egy összevont válaszban el lehet intézni. Szeretném kiemelni, hogy ez a joggal való visszaélés is. Az országgyűlési törvény egyértelműen kimondja, hogy a munkánkat segíteni kell.

Azt is elfogadhatatlannak tartom, hogy a kormány gyakorlatilag teljes titokban készíti elő a nemzeti energia- és klímatervet. Nagyon sajnálom, hogy Lukács András és az általa képviselt civil szervezet, a Levegő Munkacsoport nem szólhat hozzá a mai bizottsági ülésen. Én azt gondolom, hogy itt egy komoly és egy értékes hozzászólás most nem fog elhangozni. Ő például tevőlegesen is segítette a magyar kormányt abban, hogy megosztotta a szakmai észrevételeit több más civil szervezettel együtt azzal kapcsolatban, hogy a NEKT-nek magyar részről mit kellene pontosan tartalmazni.

Nyáron önök azt írták nekem, tisztelt államtitkár úr, hogy a nyár végén sor kerül egy online konzultációra, ahol gyakorlatilag a teljes magyar társadalom lehetőséget kap arra, hogy elmondja a véleményét. Én azóta várok erre. Lehet, hogy elkerülte a figyelmemet, de valószínűleg akkor az egész társadalomét is, úgyhogy legyen kedves, világítsa meg nekem - és ez egy fontos kérdésem -, hogy mi a helyzet a NEKT online konzultációjával.

A másik idekapcsolódó megjegyzésem az, hogy van két olyan jogszabály, ami egyértelműen garantálja, hogy a magyar társadalmat egyszerűen nem lehet kihagyni a klímaügyi vitákból. Az egyik az energiaunióról és az éghajlatpolitika irányításáról szóló uniós rendelet, amely világosan kimondja, hogy a tagállamoknak biztosítani kell a nyilvánosság tájékoztatását, észszerű időkeretet kell megadni, amely elegendő időt hagy arra, hogy a nyilvánosság tájékozódjon, részvételét megvalósítsa és véleményét kifejtse.

A másik pedig az aarhusi egyezmény, önnek ezt nyilván nem kell bemutatnom, de mások kedvéért mondom, hogy az aarhusi egyezmény értelmében a kormány köteles garantálni a nyilvános hozzáférést minden olyan információ tekintetében, ami környezetvédelmi ügyeket illet. A döntéshozatalban részt kell vennünk és az igazságszolgáltatást is igénybe kell tudnunk venni, ha a saját környezeti feltételeinkről van szó. Úgyhogy ez két olyan nemzetközi egyezmény, illetve jogszabály, amit álláspontom szerint a magyar kormány szisztematikusan megsért. A magyar jogot is megsértik, hiszen nem tartják be az országgyűlési törvényt, az uniós jogot és a nemzetközi jogot is megsértik azzal, hogy nincs társadalmi vita és nem tudjuk a megalapozó dokumentumokat megismerni.

Például a klímavétó nagyon sokunknak egy fájó pont, tisztelt államtitkár úr, ebben az országban; a mai napig nem tudjuk, hogy miért vétózta meg a magyar kormány a 2050-es álláspontot. Kicsit emésztgetnem kell még majd az ön előadását, ezt meg is fogom tenni, és nagyon sokan meg fogjuk tenni, mert megint a lengyel szénbányákat hallgattuk. Én nem értem, hogy a magyar kormánynak miért fontosabbak a lengyel szénbányák, mint az, hogy itt a magyar agráriummal például mi lesz. Az a lengyelek problémája, hogy mi lesz a lengyel szénbányákkal. Az nem a magyar kormány feladata, hogy szolidaritást mutasson a lengyelekkel, úgyhogy legyenek kedvesek, ezt az érvet ne nagyon használják, mert túl azon, hogy felmegy az ember vérnyomása, azt gondolom, hogy teljes mértékben irracionális.

Szeretném felhívni az ön tisztelt figyelmét arra - nyilván tisztában van ezekkel a fogalmakkal, hiszen szakembere ennek a kérdésnek -, hogy az ENSZ tudományos jelentése szerint a klímaváltozás sokkal gyorsabb, mint akár legutóbb ezt gondolták. Radikális változásokra van szükség 2030-ig. Egy nagyon fontos tíz év áll előttünk, és én döbbszem látom azt, hogy a tanácskozásokon kívül meg nagy ritkán egy-egy államtitkári beszámolón kívül nem kapunk semmi mást, tehát ez nem így kell hogy menjen.

Rátérve arra a két pontra, amit ön is kiemelt, ami a 2030-as terveket illeti, a magyar kormány tényleg úgy csinál, mintha nem egy sorsdöntő tíz év előtt állnánk. Az Európai Unió álláspontját pedig önök vizezik fel, a magyar kormány, a lengyel kormány és a cseh kormány. Én döbbszem látom azt, hogy egy olyan helyzetben, ahol az Európai Uniónak egy globális játékosként kellene részt venni a folyamatok alakulásában, amelyre mindenki felfüggeszti a tekintetét globálisan, és motiválja gyakorlatilag az összes többi országot, úgy Kínát, mint az Amerikai Egyesült Államokat, ez a közösség, az Európai Közösség folyamatosan visszatáncol a keményebb ígéretektől, mert vannak kerékkötői a radikális vállalatoknak. Biztos van értelme versenyképességről beszélni, csak amikor már nem lesz semmi ezen a Földön, akkor is majd beszéljenek erről, legyenek kedvesek, mert az az önök felelőssége lesz. Szeretném hangsúlyozni, hogy a versenyképesség nemcsak környezetpusztító iparágakból jöhet létre, hanem például zöldgazdaság-fejlesztésből is. Ezeket a szcenáriókat miért nem mérlegelik az ön minisztériumában vagy bárhol máshol? Még nem késő váltani. Ezek az évek azok, amikor még nem késő váltanunk.

A 40 százalék, amit önök vállalnának '90-hez képest, az kevés, és nemcsak szerintem kevés, hanem mértékadó tudósok többsége által jegyzett tanulmányok alapján kevés. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek itt a friss jelentése, sokkoló, mert azt állítja, hogy a jelenlegi tervek mellett - tehát azok a tervek, amik élnek - még ez a 40 százalék sem lesz meg. 36 százalék a NEKT-ek alapján a mostani állapotban, és egyébként meg akár 30 százalékra is lemehet, tehát a 40-ből így lesz 30, miközben tudjuk, hogy 2030-ra felére kell csökkentenünk, tehát 50-50 százalékos kibocsátáscsökkentésre lenne szükség ahhoz, hogy legyen esélyünk arra, hogy másfél fok alatt tartsuk a globális felmelegedést. Hogy lesz akkor az 55-ből 30? Pontosan így.

Még egyszer szeretném hangsúlyozni azt is, hogy még ez a semmitmondó következtetés is tartalmaz egy olyan részt, amely széles körű, inkluzív és mindenre kiterjedő társadalmi vitát ír elő, és én arra kérem a magyar kormányt, hogy tegye ezt meg. Önöknek kötelezettségeik vannak. Nem lehet elmenni Brüsszelbe, és zárt ajtó mögött tárgyalni, vagy Madridba vagy bárhova elmenni, és kész tények elé állítani úgy a politikai közösséget, mint a választópolgárokat.

A mai alkalomra én hat kérdéssel készültem, ami önt meghallgatva hét kérdéssé nőtte ki magát. Az első kérdésem már elhangzott: kapok-e ígéretet öntől arra, hogy az írásbeli kérdéseket helyén kezelik, és nem összevont válaszokat adnak, hanem

komolyan veszik a munkatársai is a munkát, és fáradnak azzal, amivel az országgyűlési képviselők is fáradnak az ország érdekében?

A második kérdésem arra vonatkozik, hogy mikor fogják nyilvánosságra hozni a NEKT-et még a végső verzió elfogadása előtt. Mikor tekinthetünk ebbe be? Mikor lesz nyilvános online konzultáció, amit önök megígértek? Mikor tesznek egyáltalán eleget a számos jogszabályban előírt tájékoztatási és egyeztetési kötelezettségnek?

A harmadik kérdésem arra vonatkozik, hogy van párhuzamosan hosszú távú stratégia, aminek szintén év vége a határideje, én ezt remélem, jól tudom, államtitkár úr. Ennek mikor lesz a társadalmi vitája? Mikor láthatjuk a tervezetet?

A negyedik kérdésem arra vonatkozik, hogy ön is emlegette Ursula von der Leyent, aki kiállt a 2050-es klímasemlegesség mellett. Én ezzel természetesen messzemenőig egyetértek, de ha önök vétőznek, ez nem fog tudni megvalósulni. Kérdezem, hogy mikor fogják végre visszavonni a vétőt. Hajlandóak együttműködni akkor a Bizottság elnökével, vagy továbbra is kötelékben fognak repülni a lengyel szénbányák égése alatt a lengyelekkel és a csehekkel, és visszahúzzák az egész Európai Közösséget?

Az ötödik kérdésem a következő. Ön említette, hogy ami az igazságos átmeneti alapon van pénz, az nem elég a magyar kormánynak arra, hogy kárpótolják azokat, akik rosszul járnak. Abban én messzemenőig egyetértek, hogy most és azonnal vitát kell kezdeményeznünk arról, és számítások kellenek nemzeti szinten, hogy ne a társadalom rászoruló és nélkülöző rétegeit tudja a váltás még jobban terhelni. Ők nem bírják az ezzel kapcsolatos terheket cipelni. A mostani terheket sem bírják cipelni. De ez egy vita eredménye kell hogy legyen, szakmai számításokra van szükség, és társadalmi szolidaritásra, és meggyőződésem, hogy józanul gondolkodó ember nem gondolja, hogy ezeket a rétegeket kell tovább terhelni. De például itt van Mészáros Lőrincnek a Mátrai Erőműve, amelynek a bezárása létkérdés. Ugye, nem gondoljuk komolyan, hogy Mészáros Lőrinc a társadalomnak abba a rétegébe tartozik, amelyiket nem lehet terhelni azzal például, hogy bezárjuk a Mátrai Erőművet? Mi a helyzet a Mátrai Erőművel, mikor fogják ezt bezárni? Tudják, hogy ez nem mehet így tovább.

És kérdezem akkor, hogy állnak azok a számítások, amik arra vonatkoznak, hogy a társadalom rászoruló rétegeit tehermentesíteni tudjuk, és hogyan kívánják igénybe venni az igazságos átmeneti alap pénzeit. Már csak azért is, mert az európai rendszer úgy működik, hogy minél ambiciózusabbak valakinek a vállalásai, annál több pénzt kap. Ha önöknek nincsenek ambiciózus vállalásai, kevés pénzt fognak kapni. Így működik a rendszer. Akkor miért nem vállalnak többet? Meg fogják rá kapni a pénzt. Amúgy eddig is nagyon sok pénzt kaptunk. Az már történelem, hogy mire költötték.

A hatodik kérdésem. Orbán Viktor miniszterelnök azt mondta, hogy 50 200 milliárd forintra van ahhoz szükség, hogy az átállás megtörténjen, és benyújtották a klímaszámát az Uniónak. Hogy jött ki ez a szám? A miniszterelnök ezt hogy számolta ki? Szeretnénk tudni tételesen, hogy ez miből áll össze. Számoltak-e alternatívákkal? Számoltak-e atomos, atombővítés nélküli forgatókönyvvel, már csak azért is, mert önök szeretik azt mondani, hogy a nukleáris energia az, ami klímasemleges energia lenne. Nem az, egyrészt, másrészt 2030-ra nem készül el. Ezt nem én mondtam, hanem a felelős miniszter mondta, Süli János a Fenntartható fejlődés bizottságának az ülésén, jegyzőkönyvben van. Ugye, nem pörgetik fel annyira a paksi bővítést, hogy pár év alatt elkészüljön? Mert akkor most kezdünk el félni mindannyian.

A hetedik kérdésem arra vonatkozik, hogy a szénbányákkal, a szénstratégiával pontosan mi lesz. Ezt a kérdésemet is nagyon szőr mentén kezelték, de ugye, azt tudja, hogy felelős politikusok bányanyitásokkal, szénbányák újranyitásával kampányolnak Észak-Magyarországon? Tehát terveznek-e további bányanyitásokat? Mi a helyzet a

Mátrai Erőművel? És egyáltalán milyen lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a lakosság átállhasson fenntartható tüzelésre?

Az utolsó kérdésem pedig arra vonatkozik, tisztelt államtitkár úr, hogy Magyarország vajon teljesíti-e a 2020-as vállalásait? Ez a 14,65 százalékos megújulóenergia-cél. Ezt azért is hangsúlyozom ennyire, mert jövő évtől már nem lehet beszámolni a lopott tűzifát. Számol-e büntetéssel a kormány? Mindannyian láttuk azt, hogy hogyan ugrott egyik évről a másikra az arányszám. Ez azért van, mert gyakorlatilag lopott tűzifát most már megújulóként lehet Magyarországon beszámolni a statisztikákba.

Én anno a KSH-ban dolgoztam. Azt én pontosan tudom, hogy a statisztika mindent elbír, de a klíma nem, és az emberiség sem, és a teremtett környezet sem, az itteni élőlények sem. Nagyon tragikus ez a történet egyébként, hogy a magyar kormány részéről nem látom az a felelősségteljes hozzáállást, amit ezekben a történelmi időkben tanúsítani kellene. Önök ujjal szeretnek mutogatni azokra az emberekre, akik a radikális vállalásokat sürgetik, de az a helyzet, hogy nekünk van igazunk. Nem mi vagyunk most hatalmon, nem mi vagyunk a legerősebbek, de nekünk van igazunk.

És az a legszörnyűbb, államtitkár úr, és ebben érezze, kérem, a saját felelősségét is, hogy arra az időre, amikor kiderül, hogy nekünk lett igazunk, addigra már teljesen mindegy lesz. Ezért mondom azt, hogy itt nem elég zöld, nem tudom én, KDNP-ről beszélni, meg teremtésvédelemről, meg keresztény szabadságról, meg nem tudom, milyen dolgokról, hanem tenni kell aktívan, politikailag. És arra kérem fideszes és KDNP-s képviselőtársaimat, hogy ne szakértáborok mentén gondolkodjanak, hanem lássák maguk előtt azt a Kárpát-medencét, amely, ön is említette, fokozottan kitett a globális felmelegedésnek. 6 fokos felmelegedéssel kell számolnunk itt, ezen a területen, ahol mi élünk. Ha valami védené Magyarországot, akkor az a klímavédelem. Ha a klímát védjük, magunkat védjük. Bármilyen politikai nyelvet is beszélünk, bárhol is jövünk, az érdekünknek ezen a területen egynek kellene lennie.

Tisztelettel kérem önt most, hogy végre tudunk egymással beszélni, hogy értékeljék át a minisztériumban az eddigi munkájukat, és helyezték nyomás alá a kormányt azzal kapcsolatban, hogy ne alibizzék el ezeket az éveket, mert ez nem megbocsátható bűn, amire készülnek. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Bana alelnök úré a szó.

BANA TIBOR (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégeink! Egyrészt azt gondolom, hogy a klímavédelem kérdése valóban egy olyan ügy, aminek pártpolitikán felül állónak kell lennie, tehát szerintem is fontos az, hogy civil szereplőket bevonjunk ebbe a vitába, és minél több véleményt meghallgassunk, akár bizottsági keretek között, akár máshol, különböző szakmai fórumokon. Fontos az, hogy teret adjunk ennek, hiszen valóban a jövőnkéről van szó, és ilyen hozzáállással kell erre a kérdésre tekintenünk, pártpolitikai hovatarozásra való tekintet nélkül, világnézetre való tekintet nélkül.

Köszönöm államtitkár úrnak a beszámolóját, és azt mindenképpen el kell ismerni, hogy államtitkár úr valóban szakértője ennek a területnek, és ilyen módon is igyekezett átadni nekünk a legfontosabb információkat. Viszont én azt gondolom, hogy arra azért mindenképpen rá kell világítani, hogy számtalan ellentmondásos nyilatkozat született az elmúlt időszakban, és számomra ezek voltak igazán aggasztóak, hiszen akár Sziijártó miniszter urat is említhetem, de más kormányzati szereplők részéről is elhangzottak olyan nyilatkozatok, amelyek azért nem teljesen voltak egybecsengőek azzal, amit államtitkár úr elmondott, hiszen ezekből az volt kiolvasható, hogy hazánk

számára, egészen pontosan a magyar kormány számára, a klímaváltozás ügye, a klímavédelem kérdése nem olyan nagy jelentőségű, mint amilyennek meggyőződésem szerint lennie kellene.

Az is igaz, hogy az elmúlt hónapok során történt egyfajta narratívaváltás kormányzati oldalról, ami ebből a szempontból mindenképpen üdvözlendő, és én bízom benne, hogy a gyakorlatban is látni fogjuk majd ennek az eredményeit. De akár a 2030-, 2050-vita kapcsán is én azt gondolom, hogy egyáltalán nem ellentmondásos az, hogyha igenis beszélünk már 2050-es célokról. Természetes, hogy 2030 jóval előbb van, és valóban vannak olyan országok, amelyek messze nem tettek olyan erőfeszítéseket, mint kellett volna, tehát ezek a szakmai részletek helytállóak, de ettől függetlenül szerintem, ha felelősen gondolkodunk a jövőnkéről, akkor mindenképpen érdemes sokkal előrébb tekinteni, és nemcsak a következő tíz évre, hanem igenis a következő évtizedekre, a következő évszázadra adott esetben.

Említette államtitkár úr a kohéziós források kérdését. Ezzel összefüggésben én korábbi szakbizottsági üléseken kifejtettem, hogy természetesen abból a szempontból mi támogatjuk a kormányzati hozzáállást, és mi is érdekeltek vagyunk abban, hogy igenis Magyarország a lehető legtöbb kohéziós forrást kaphassa majd a következő 7 éves időszakban, de azért azt is látni kell, hogy hazánk szempontjából azért is rosszabb a helyzet a legtöbb tagállammal összevetve, talán még Lengyelországot lehet idesorolni, mert jogállamisági szempontból olyan komoly problémákkal szembesülnek európai uniós szinten, hogy nem véletlenül gondolják azt, hogy igenis megfelelő követelményekhez, kritériumokhoz kellene kötni a kohéziós források odaítélését. És ezzel pedig demokrataként és ellenzéki országgyűlési képviselőként teljes mértékben egyet tudok érteni.

Azzal a megállapításával egyébként szintén egyetértek közgazdászként, amit megtett, hogy a gazdasági növekedés és a klímavédelem kérdése nem feltétlenül egymás ellentétei, és nem szabad ezt fehéren-feketén kezelni. Tehát ezzel a kijelentésével én teljes mértékben egyet tudok érteni, viszont sajnálatos módon azért történtek olyan nyilatkozatok, olyan lépések kormányzati oldalról, sőt, olyan döntések, amelyek nem ezt az alapállást tükrözték, ami egy elfogadható hozzáállás lenne, hanem sokkal inkább azt, hogy a gazdasági növekedésnek mindent felül kell írnia, és a klímavédelmet pedig egyértelműen alárendelték ennek az ügynek. Ez viszont meggyőződésem szerint nem szolgálja Magyarország érdekét, tehát ezt az egyensúlyt kellene helyrebillenteni, és azt gondolom, hogy akkor megfelelő módon tudnánk képviselni nemzetközi szinten a magyarok érdekeit.

Az Európai Uniónak pedig igenis vezető erőnek kell maradnia a továbbiakban is, tehát egyértelmű - és szerintem itt mindannyian tudjuk, akik foglalkoztunk ezzel a kérdéssel részletesen vagy kevésbé részletesen -, hogy vannak olyan országok, amelyek sokkal kisebb erőfeszítéseket tettek, és valószínű, hogy a következő évek során ez nem fog változni. De ez nem jelentheti azt, hogy az Európai Uniónak azt kell mondani, hogy akkor mi sem szeretnénk komolyabb erőfeszítéseket tenni, mert szerintem ennek az értékösszességnek igenis az is feladata kell hogy legyen, ez meggyőződésem, hogy e tekintetben is élen járjunk és a világ számára példát mutassunk. És talán ennek azért lehet majd egy olyan következménye, hogy ebből a szempontból a Föld más részein is változik valamelyest a hozzáállás, hiszen az emberiségnek is érdeke lenne az mindenütt, minden országban, hogy ez megtörténjen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tessely alelnök úr következik.

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a lehetőséget és államtitkár úrnak is az előterjesztést.

Hogy a bizottsági ülésen egy méltányos vita alakulhasson ki erről a nagyon fontos kérdéstről, én szeretném ellenzéki képviselőtársaimnak a figyelmébe ajánlani azt is, hogy mindannyian így vagyunk vele, ahogy önök ezt érzékeltetik, hogy egy szebb zöld jövőben szeretnénk élni, és azért minél többet megtenni. Azonban ezekben a beszélgetésekben önök mindig elhallgatják azt, hogy nyilván ennek ára van. Tessenek azt is elmondani, hogy milyen áldozatokat kell vállalni, és akkor úgy lesz kerek a beszélgetés, és úgy lesz méltányos. Tehát ha önök tőlünk, a kormányzó pártok képviselőitől azt várják - méltán -, hogy egy-egy ilyen vita méltányos legyen, akkor önök is legyenek kedvesek ilyen módon folytatni egy vitát, és ne csak egy gyönyörű szép zöld jövőt felvázolni.

Én biológia-földrajz szakos tanár vagyok, elég régóta tanítom ezt a témát. Nyilván azóta, mióta az üvegházhatást kifejtő gázok mechanizmusát ismerjük, a hetvenes évek elejétől, szerintem sokszor kerültünk ebbe a helyzetbe, hogy vannak, akik méregzölden szeretnék ezt a problémát megoldani, vannak, akik pedig nem vesznek róla tudomást. Megítélésem szerint valahol a kettő között lehet az igazság.

Államtitkár úrnak néhány kérdést szeretnék én is feltenni. Azt szeretném kérdezni, hogy hogyan ítélték meg az Európai Unió helye a globális klímaversenyben, hiszen látjuk azt, hogy a párizsi megállapodást, amit nagyon üdvöztetőnek tartottunk sokáig, nagyon sok és jelentős szennyező a mai napig nem írta alá, és ameddig ez nem történik meg, milyen eredményeket várhatunk a már meglévő megállapodásokról, tehát nem az újaktól, nem a 2050 felé kacsintgatóktól, hanem a már létező megállapodásokról.

Azt is látjuk, hogy az Európai Unión belül a tagállami ambíciók jelentős különbséget mutatnak. Ez egyrészt a gazdasági fejlettségnek, másrészt a földrajzi adottságoknak az egyértelmű következménye. De hogyan lehet azt látni, hogy mi lehet a tagállamok közötti belső tehermegosztás rendezőelve? Tehát mi lehet az igazságos megosztás rendezőelve?

Végül, de nem utolsósorban szeretném feltenni azt az kérdést - hiszen már a beszélgetés során részben szóba került -, hogy a következő európai uniós költségvetési ciklus tervezése során felmerült egy új fogalom, a méltányos átállást szolgáló klímaalap. Pontosan miről is van szó, és hogyan is kell ezt elgondolni? Van-e ennek egészen pontos definíciója? Mire számíthatunk ebben az ügyben? Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Riz Gábor képviselő úr a szó.

RIZ GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Államtitkár úr, köszönöm szépen a tájékoztatást, és köszönöm azt, hogy 2050-ig kitekintettünk a magyar klímapolitikát illetően. A magam részéről néhány megjegyzést engedjen meg a tisztelt bizottság.

Szél Bernadett képviselő asszony inspirált arra, hogy néhány gondolatot megosszak elsősorban vele, másodsorban a bizottsággal. Több olyan felvetése is volt, amely véleményem szerint politikai szempontból helytálló, de szakmai szempontból nem kellően kiérlelt vagy meggondolt. A meggondoltságnál az első vélemény volt, hogy Észak-Magyarországon egyesek bányászattal kampányolnak képviselői mivoltukban. Akkor konkrétan hadd mondjam el önnek, hogy ez miről szól. A történet arról szól - és államtitkár úr meg tud erősíteni ebben -, hogy az elmúlt években a magyar kormány támogatásával pécsi, miskolci, budapesti szakemberek, egyetemi szakemberek, akik

ezzel foglalkoznak, elkészítettek egy anyagot, amely kiegészíti a magyar energiastratégiát, amely magyar energiastratégia a szén mint stratégiai tartalékot tekinti. A szénrel kapcsolatban pedig elkészítettek egy olyan társadalmi vagy cselekvési tervet, ehhez kapcsolódóan pedig egy szénvíziót, amely azt vélelmezi, hogy a korszerű technológiák számbavétele mellett szóba jöhet-e, ha szóba jöhet, akkor milyen tekintetben a magyar szén.

Lehet, hogy ön nincs tisztában azzal, ezért hadd mondjam el önnek, hogy jelen pillanatban a világon számtalan helyen foglalkoznak a tisztaszén-technológia mint technológia fejlesztésével és alkalmazásával is. A tisztaszén-technológia pedig pontosan azt jelenti, hogy a szén olyan célú felhasználása, amely minimális emissziót jelent a környezetre vonatkozóan, és jelenti azt is, hogy igyekszik továbbra is bent tartani ezt a nagyon fontos energiahordozót a világ energiatérképén.

Lehet, hogy nem figyel rá, de a világ energiafelhasználása folyamatosan nő. Lehet, hogy nem figyel rá, de a világ szénfelhasználása is folyamatosan nő. A magyar kormányt azzal ostorozni, hogy a szén kapcsán meggondolatlan lépéseket tesz, enyhén szólva is számomra furcsa. Furcsa azért, mert ön egy ágazatról beszél, egy olyan ágazatról beszél, ahol egyetemi szinttől egészen a középszintű szakemberekig ma utolsó mohikánokként művelik még ezt a szakmát. Ez egy kultúra. Ön nem tudja, de ez egy kultúra. Ez egy több száz éves kultúra, amely azon alapszik, hogy hogyan tudnak hosszú távon olyan ismereteket átadni, továbbadni, mely bármikor ezt a tartalékot hasznosítani tudja, még egyszer mondom, a korszerű technológiák mentén.

A másik fontos alapvetés - és államtitkár úr lehet, hogy ki fog majd erre térni -: Magyarországon, de a világon sehol sem ma alaperőművek nélkül nincs kiegyensúlyozott energiabiztonság. Az alaperőművek pedig pontosan ezt jelentik, hogy úgynevezett zsinóráramot adnak, amely a nap 24 órájában a növekvő igényeknek megfelelően is ki tudja elégíteni azt az energiaszükségletet, amely - még egyszer mondom - növekvő. Ha vesszük a nyári és a téli időszakot, akkor a klímaberendezések működését, ha vesszük az e-mobilizációt, akkor az annak megfelelő igényeket nézzük, és lehet, hogy ön nem vizsgálta, de sokan vizsgálják, higgye el, tudományos berkekben is, hogy mekkora lenyomata van ma az e-mobilizációra való áttérésnek, mekkora lenyomata van azoknak az akkumulátorgyártó üzemeknek, illetve technológiáknak, amelyek változó mértékben terhelik meg a környezetet. Higgye el, hogy elég felelős szakemberek ebben az országban és Európában is komoly gondot fordítanak arra, hogy hogyan egyeztethető össze a zöld technológiák alkalmazása; mivel három unokát nevelő nagypapa vagyok én is, számomra ugyanolyan fontos, mint önnek a gyermekei szempontjából, hogy miben fognak a gyermekeink felnőni. Higgye el, nekem sem közömbös, hogy Budapest milyen levegőt fog majd a jövőben biztosítani a gyerekeink számára. Ebben a politikusnak bizony felelőssége van, többek közt olyan felelőssége is, hogy lezárom-e a rakpartot, vagy nem zárom le a forgalom elől, ami rá fog terhelődni majd a többi útszakaszra, és az egyébként is kaotikus budapesti közlekedést tovább fogja majd változtatni.

Ön politikus, mint ahogy én. Minden kijelentésével felelősen kell hogy véleményt formáljon azok számára, akik nap mint nap levegőt szívnak, vizet isznak és technológiákat alkalmaznak. Higgye el nekem, hogy a magyar kormány energiapolitikája, azon belül a klímapolitikája is felelős, felelősen dönt a jövő sorsát illetően gyermekeink, unokáink számára, és a technológiák és a jelenlegi gazdasági lehetőségeinket figyelembe véve ambíciózus terveket fogalmazott meg még így is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Több kérdést nem látok... *(Jelzésre:)* Tessék parancsolni, Szél Bernadett képviselő asszony.

DR. SZÉL BERNADETT (független): Köszönöm. Abban a ritka helyzetben vagyunk, hogy egy kis vitaszituáció alakult ki. Én csak egy dolgot szeretnék mondani, mielőtt államtitkár úr magához veszi a válaszadás lehetőségét, és figyelmesen fogjuk hallgatni bizonyára mindannyian. Én ismerem a stratégiát, annak csak egy része a tisztaszén-technológia. A hagyományos technológiákat meghagyják, ott vannak benne. Értem én, hogy ön most kiemelt egy részt belőle, ami úgymond társadalmi támogatottságra tarthat igényt, de ott van mellette az összes többi, az összes hagyományos technológia. Nem igaz az, amit ön mond, hogy csak a tisztaszén-technológiára állnának ott át, egyáltalán nem, ott van benne az összes hagyományos is, olvastam, néztem, figyeltem.

Egyébként meg nem szeretnék másnak látszani, mint ami vagyok. Én valóban egy zöld képviselő vagyok. Mindig is az voltam, és mindig is az leszek. Nem szeretnék tiszteletlen sem lenni. Amikor azt mondtam, hogy a hetvenes években érzem magam, akkor én tényleg arra gondoltam, hogy ez a vita, amit itt lefolytattunk, ott megállta volna a helyét, mert akkor még nem égett a ház, de most ég a ház. Ezért gondolom, hogy nagyon fontos lenne, hogy ne csak meghallgassuk egymást, hanem meggyőzzük egymást, és én abszolút partner vagyok abban, hogy tényekről vitatkozzunk, konkrét stratégiákról, anyagokról, szálazzuk szét, beszéljük meg, érveljünk, vitatkozzunk; még nálam jobb szakemberek is vannak az ellenzékben ezen a téren, ha kifejezetten, mondjuk, szénbányászatról van szó, abban biztos vagyok.

Csak nekem az a legnagyobb problémám, képviselőtársam, hogy még anyagokat sem kapunk meg, és ez egy tényleg nagyon komoly probléma. Amiért ostoroztam az államtitkár urat többek között, az az, hogy egyszerűen nem kapunk meg anyagokat, mint ahogy a magyar társadalom sem. Tehát azt gondolom, hogy minden vitának az alapja az, hogy ismerjük a tényeket. Én most önnel tudnék vitatkozni erről a stratégiáról, nem fogom megtenni, majd megbeszéljük ezt más körülmények között, ez az ülés valóban nem erről szól. De értse meg, hogy minden jogos, amit mondok, ami arról szól, hogy ebben az országban a kormány felelőssége az, hogy nincsen erről érdemi diskurzus és nincsen vita. Arra a kérdésre, amire ön válaszolt most - viszonylag hosszan - a saját nézőpontjából, az államtitkár egy összevont választ adott, hét mondatot. Így nem lehet kommunikálni.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Csak jelzem, hogy a napirendi pont címe: tájékoztatás az ENSZ éghajlatváltozási keretegyezményével összefüggő magyar és európai uniós álláspontokról. Úgyhogy én is megköszönöm államtitkár úr exorzéját, és most kérem, hogy adjon egy rövid választ - az idő előrehaladta miatt is - a feltett kérdésekre. Tessék parancsolni!

Dr. Kaderják Péter válasza

DR. KADERJÁK PÉTER államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Nagyon szépen köszönöm. Néhány általános és természetesen konkrét választ is szeretnék adni.

Az első és talán legfontosabb, azt szeretném mindenképpen visszautasítani, amit képviselő asszony mondott, nevezetesen hogy jogszabálysértést követ el a minisztérium a parlamenttel szemben, nem ad információt, és nem folytat semmilyen konzultációt, és egyszerűen hozzáférhetetlenek az információk azzal a munkával kapcsolatban, amit végzünk. Ez semmilyen szinten nem igaz. A nemzeti energia- és klímaterv tervezetét nyilvánosságra hoztuk, és kaptunk hideget-meleget éppen az

ellenzékétől ezzel kapcsolatban. Rengeteg véleményt, észrevételt kaptunk ezzel kapcsolatban, úgyhogy engedje meg, hogy ezt a leghatározottabban visszautasítsam, hogy ebben a tekintetben bármiféle módon jogszabálysértő helyzetben lenne a minisztérium.

A türelmetlenségét megértem, egyébként én is türelmetlen vagyok, én is várom azt, hogy elkészüljünk a nemzeti energia- és klímaterv végső változatával, amit már nyilvánosságra tudunk bocsátani. Ezzel párhuzamosan folyik a nemzeti energiastratégia véglegesítése és annak a hosszú távú stratégiának az elkészítése is, amelyre utalt. Úgyhogy egy rendkívüli, stratégiaalkotással terhelt időszak van a minisztériumban. Abban a pillanatban, amikor ez a stratégiaalkotás abba a következő fázisba lépett, hogy ezek a dokumentumok megoszthatóak és vitathatóak, önök és a széles közvélemény is ezeket természetesen látni fogják.

A másik általános válasz részemről a felelősség vagy felelőtlenség kérdésre vonatkozik. Itt ugyancsak szeretném azt hangsúlyozni és akár meg is kérdezni, hogy vajon mi minősül felelős hozzáállásnak ennek a kérdésnek és ennek a szakpolitikának a kapcsolatában: ha mindenféle konkrétum nélkül, lényegében klímavészhelyzettel riogatjuk az állampolgárokat, vagy pedig az, hogyha megkérdezzük, hogyha ezen a területen cselekedni akarunk, annak milyen következményei vannak, mennyibe kerül, kiket érint hátrányosan, hogyan kell ezeket a problémákat kezelni. Miért felelőtlenség egy olyan országtól az - nem kormánytól, országtól -, tehát ahol az állampolgárok, a vállalatok, az önkormányzatok együttesen érték el azt, hogy az elmúlt 30 évben a kibocsátásaink egyharmadát csökkenteni tudtuk, ez óriási eredmény, ha megnézzük az európai összehasonlítást, de globálisan is az első olyan 20 ország között van Magyarország, amely 2010 óta növelni tudta a GDP-jét és csökkenteni az üvegházgáz-kibocsátását. Tehát az a kijelentés, hogy Magyarország klímabajnok, az egyébként teljesen korrekt. Tehát azt gondolom, hogy amikor egy ilyen teljesítményű ország felteszi azokat a kérdéseket, hogy ez mennyibe kerül, kinek fog nehézséget okozni, hogyan kezeljük ezeket a problémákat, megpróbálja az utolsó pillanatig a lehető legtöbb európai uniós forrást bevonni ezeknek a céloknak az elérésébe 2030-ra és 2050-re, ez miért felelőtlenség? Ezt hogy lehet felelőtlenségnek tekinteni? Nem látom vagy nem érzékelem, hogy ez egy felelőtlen politika lenne. Inkább azt tartom felelőtlennek, hogyha valaki valóban mindenféle további információ és részlet nélkül úgy beszél a 2050-es klímasemlegességről, mint hogyha az magától az ölnkbe pottyanna. Nem fog az ölnkbe pottyanni, az az 50 ezer milliárd forint, amiről a miniszterelnök úr beszélt, az az első durva becslések eredménye a minisztérium részéről, ahol egyébként egy éve dolgozunk azon, hogy egy olyan módszertant, egy olyan energiamodellt összeállítsunk, amely a leghitelesebben tudja bemutatni Magyarország energiagazdaságát. Ezekkel a modellekkel végezzük az első kísérleteket, hiszen arra készültünk, hogy 2030-ra kell konkrét tervekkel rendelkezni.

A 2050-es hosszú távú stratégia egy új fejlemény Európában, nemrég kezdtük meg ennek a vitáját, és úgy csinálunk, mint hogyha egyébként ezt már megvitattuk volna. Nem vitattuk még meg, a közepén vagyunk ennek a vitának, úgyhogy azt gondolom, hogy a felelősséghez hozzátartozik az, hogy nem első felindulásból esünk neki ezeknek a kérdéseknek, hanem alapos elemzést végzünk, úgy, ahogyan ezt ön egyébként az előző napirendi pontnál felvetette, hogy bizony hatáselemzésekre szükség van akkor, amikor súlyos döntéseket meghozunk. Azt gondolom, hogy abban a fázisban vagyunk, hogy ezeket a hatáselemzéseket végezzük.

Úgyhogy azt gondolom, azt nagyon fontos lenne látni egyébként, hogy ellenzéki oldalról hogyan látják önök azokat a nehézségeket, amelyekkel a klímasemlegesség elérése kapcsán azért szembe kell néznünk.

A konkrét kérdésekkel kapcsolatban több mindent említett. Az írásbeli kérdésekre vonatkozóan az ITM megadta a hivatalos válaszát. A nemzeti energia- és klímatervet természetesen akkor fogjuk nyilvánosságra hozni, amikor készen lesz. A határidők is nagyon fontosak, de azt gondoljuk, hogy az anyag minősége a legfontosabb. Úgyhogy én is izgatott vagyok, én is várom, hogy kész legyünk a végső anyaggal, és nagyon bízom benne, hogy ez nagyon rövid időn belül be fog következni.

A hosszú távú stratégiával ugyanez a helyzet. A 2050-es vétóval kapcsolatban itt csak annyit tudok mondani, hogy kormányzati oldalról szerintem teljes az elszántság, hogy addig az utolsó percig, amíg van lehetőség arra, hogy a klímasemlegesség kérdését és a következő költségvetési időszak kérdését összekapcsoljuk és a magyar polgárok számára a legtöbb uniós forrást biztosíthassuk a célok elérésére és a 2030-as célok eléréséhez is, ezt meg fogjuk tenni. Becsléseket végeztünk, ugyancsak a 2030-as célok elérésére vonatkozóan, amelyek drasztikus nagyságrendűek ebben az esetben is, és a becsléseink szerint az az európai uniós finanszírozás, amely a jelenlegi tervek szerint ehhez rendelkezésre állna, töredékét tudja csak biztosítani annak a forrásnak, amely a 2030-as, egyébként az én megítélésem szerint kellően ambiciózus célok elérését tudja majd szolgálni.

A szén és a Mátra helyzetéről talán annyit, hogy a hazai szénvagyonot a magyar kormány nemzetbiztonsági kérdésnek és stratégiai jelentőségűnek gondolja, hiszen ez az az erőforrásunk, amely itthon van, és amely, ha nagyon nagy baj van, ne adja a jóisten, hogy ilyen legyen, de ha nagyon nagy baj van, akkor a rendelkezésünkre áll. Úgyhogy így kell ezzel foglalkoznunk, és garantálni kell azt, hogy ennek a hasznosítására a jövőben bármikor lehetőség legyen, ha a szükség úgy kívánja.

A Mátrai Erőművel kapcsolatban pedig én azt gondolom, hogy itt nagyon sok kormányzati nyilatkozat és megnyilatkozás már elhangzott, amelyek mind azt hangsúlyozták, és ez az önnek adott válaszban is többször szerepelt, hogy egy olyan jövőkép kialakításán dolgozunk, amikor a Mátrai Erőmű területén, helyén olyan létesítmények jönnek létre, amelyek egy hosszú távú, fenntartható energetikai tevékenységet jelenthetnek a Mátraalján. Egyébként a Mátrai Erőmű jövőjét az európai árampiaci környezet és a szén-dioxid-áradási környezet fogja meggyőződésünk szerint meghatározni. Egyébként a szénbányászattal kapcsolatban még csak annyit, hogy nem a lengyel szénbányászokat szokta a kormány emlegetni, amikor a 2050-es meg a 2030-as klímacélokról beszél, hanem a magyar érdeket, illetve azt, hogy a lehető legtöbb európai uniós forrást bevonhassuk ezen feladatok végrehajtásába.

Elhangzott több konkrét kérdés is. Hogyan ítélték meg az EU helye a globális versenyben? Úgy látjuk, hogy az Európai Unió ma is vezető szerepet tölt be globális szinten a klímaváltozás elleni küzdelemben, olyan szinten, hogy gyakorlatilag a 2050-es klímasemlegesség célját egyetlen más ország vagy régió sem jelölte még meg klímaszempontról célként. Megnéztük a G7-országokat, nem találtunk ilyet; megnéztük az OECD-országokat, nem találtunk ilyen; megnéztük a fejlődő országokat, nem találtunk ilyet, tehát a 2050-es klímasemlegességi cél, legalábbis a fejlődő és nagy kereskedelmi partnereink között mindenképpen vezetőnek tekinthető.

Az Unión belüli ambíciók valóban nagyon különböznek a 2050-es klímacélok tekintetében. Itt megoldásnak gondolhatjuk azt, ha az ezekkel kapcsolatos teherviselés, ugyanúgy, ahogy korábban, különbséget tesz az egy főre jutó nemzeti jövedelem tekintetében a tagországok között, tehát az egy főre jutó GDP-arányos korrekciókat méltányosnak tartanánk ezekben az esetekben, ezért is van az, hogy - még egyszer mondom - minden erőfeszítést megteszünk annak érdekében, hogy a jövőbeni költségvetés tervezése során ezek a szempontok érvényesüljenek.

Elhangzott Tessely úr részéről a Just Transition Fundra vonatkozó kérdés is. Ez egy olyan javaslat a Bizottság részéről, amely még nem öltött végső formát, egy tervezési fázisban van. Azok az országok javasolták ennek a létrehozatalát először, akik elsősorban a szénbányászati problémák megoldásával vannak elfoglalva, lengyel, német, cseh kollégáink. Magyarország 1990 óta lényegében egy hallatlan szisztematikus munkát folytatott azért, hogy a szénbányászatot a megfelelő szinten állítsa be gazdaságosan Magyarországon, ezt Lengyelország és Csehország csak most fogja megtenni. Mi úgy látjuk, hogy ez a Just Transition Fund elsősorban a szénkivezetésben még nagy feladatokkal szembenező országok érdekeit szolgálja, ráadásul feltehetően kohéziós forrásokat csoportosítana át az EU ennek a finanszírozására, tehát több ponton is Magyarország vesztese lehet egy rosszul kialakított Just Transition Fund konstrukciónak, ezért a kormány részéről ezt a megoldást nem tartjuk szerencsésnek, ezért is utaltam a hozzászólásomban arra, hogy nem ebben, hanem a kohéziós források megemelésében vagyunk elsősorban érdekeltek.

Remélem, hogy tudtam válaszolni minden kérdésére.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Államtitkár Úr! Szeretnénk megköszönni az előadását, illetve a kérdésekre adott választ. Úgy hiszem, hogy ez egy olyan téma, ami még bizottsági ülésünk elé fog kerülni a következő évben. A bizottsági ülésünk menetrendjének van egy szabott útja-módja, és ez alapján szeretnénk majd ismételt meghallgatni államtitkár urat.

Tisztelt Bizottság! Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a következő bizottsági ülésre 2019. november 18-án, hétfőn 10 órától kerül sor. A napirendi pontok még egyeztetés alatt állnak.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen a megjelenést. Az ülést bezárom. Viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 34 perc)

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Madarász Mária és Nánásiné Czapári Judit